

វិចិត្រកាល ៣១ ខែ
ឧសភា
ឆ្នាំ ២០២២
ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័ន ៧

อริยทรัพย์ ๗ อย่าง อมาตย์

คณะศิษย์จัดพิมพ์ถวาย

ชื่อหนังสือ

อริยทรัพย์ ๗ อย่าง

อบายมฺหุ

ผู้เขียนและเรียบเรียง

พระอาจารย์ เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

แนวความคิดปก

พระอาจารย์ เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

พระพุทธรูปบนปก

พระประธานในอุโบสถ

วัดอรัญญวิเวก จังหวัดเชียงใหม่

ลายอักษรบนปก

พระอาจารย์ เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

พิธีฉน์อักษร

พระธรรมา ธนโร (ครูบาปี)

ประธานงาน

ศิริพรรณ สุทธาโรจน์

สุดาทพย์ เจียรวงศ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑

มิถุนายน ๒๕๕๑ จำนวน ๓๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่บริษัท

สำนักพิมพ์สุภา จำกัด

๑๑๘ ซอย ๖๘ ถนนจรัลสนิทวงศ์

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ

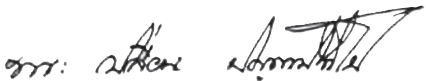

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จะเกิดขึ้นได้ ก็เพราะว่าคนเราทั้งหลายส่วนมาก ยังไม่ได้ศึกษา ไม่เข้าใจในอริยทรัพย์ภายใน จะเข้าใจแต่ทรัพย์ภายนอก จึงเป็นเหตุที่ทำให้เราปฏิบัติตนเองยังไม่สมบูรณ์ในการดำเนินวิถีชีวิต จึงได้เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อพวกเราทั้งหลายจะได้อ่านศึกษา และนำไปพิจารณาน้อมเข้ามาสู่ตนเอง แล้วก็เข้าใจในทรัพย์ภายนอกมีคุณประโยชน์และมีคุณค่าแก่เรา และอริยทรัพย์ภายในนั้นก็มียุทธประโยชน์และมีคุณค่าแก่เรา ทำให้เราได้มีความสุขอย่างไร จึงหวังว่าผู้ที่ได้อ่านศึกษาหนังสือเล่มนี้แล้ว คงจะได้รับประโยชน์ไม่มากนักน้อย ตามกำลังสติปัญญาของตน

อาตมาภาพก็ขออวยพรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น ประารถนาในสิ่งใดไว้ก็สำเร็จสมความปรารถนา และขอให้เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ด้วยกันทุกคนเทอญ

พร:

พระ เปลียน ปัญญาปทีโป

อริยทรัพย์ ๗ อย่าง

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)

การฟังเทศน์ฟังธรรม บุคคลควรที่จะตั้งใจจดจ่อ นำข้อธรรมที่ได้ยินได้ฟังนั้น ไปพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญหาเหตุหาผลค้นคว้า รู้จักเนื้อหาของธรรมะนั้น มีผลประโยชน์อย่างไร จึงจะทำให้เราเข้าใจในกัณฑ์เทศน์อันนั้นได้ ให้เกิดผลเกิดประโยชน์ ท่านพระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า **จิตฺเต จิตฺตา วิปสฺสี วิหริตฺตสฺส ลมเต ปญฺญํ** การตั้งใจฟังด้วยดีด้วยความสงบให้จดจำข้อธรรมนั้นได้เกิดปัญญา

เหตุฉะนั้น พวกเราทั้งหลายที่เป็นผู้มีความตั้งใจใฝ่ศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนา เรื่องที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงสอนเอาไว้มาหลายเรื่องหลายราว หลายกัณฑ์หลายบทหลายอย่าง เรื่องขัดเกลาเผากิเลสอันเป็นเหตุทำให้เกิดทุกข์ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏสงสารไม่มีที่สิ้นสุด เพื่อจะให้กิเลสนั้นลดน้อยถอยหมดสิ้นไปจากดวงใจของเรา

การที่เราปรารถนามุ่งหวังตั้งใจไว้ ทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่างก็ต้องการพ้นทุกข์ เราไม่อยากทุกข์แต่มันก็มีทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์จากสิ่งแวดล้อมต่างๆ อย่างใดอย่างหนึ่งก็ทำให้เกิดทุกข์ ทุกข์ที่จะเกิดขึ้นจริงๆ ก็เกิดขึ้นที่จิตใจของตนเอง ไม่ได้เกิดจากบุคคลอื่น แต่คนทั้งหลายก็ว่าคนอื่นทำให้เราเป็นทุกข์ ทุกข์จริงๆ นั้น เป็น

หน้าที่จิตใจของพวกเรานั้น เกิดคิดขึ้นคิดยึดมั่นถือมั่น ถ้าเราโทษแต่คนอื่นก็จะทำให้ตนเองนั้นเกิดทุกข์ เอาไปเอามาแล้วเราคิดว่าทุกข์เกิดมาจากจิตคนอื่นหรือจิตของตนเอง เหตุฉะนั้น ครูบาอาจารย์ท่านจึงสั่งสอนว่า ความทุกข์นั้นเกิดมาจากของที่มีอยู่ ไม่ใช่ทุกข์จากของที่ไม่มี ทุกข์กับร่างกายของเรา ใจของเรานั้นทุกข์กับร่างกายของเรา เมื่อคิดแล้วเราจะทำอย่างไรจึงจะหาวิธีแก้ความทุกข์ได้

การที่จะแก้ไขทุกข์ไม่ให้เกิด จึงเป็นเหตุที่สำคัญที่สุด เป็นงานที่หนักและงานที่ยาก แต่อย่างไรก็ตาม ครูบาอาจารย์ทั้งหลายท่านเป็นนักปฏิบัติ ท่านก็แก้ไขได้ ถ้าเราพูดได้ง่ายๆเหมือนกับคนมีความโกรธ โกรธขึ้นมาก็ทุกข์แต่สามารถละความโกรธได้ ดังนั้นตนเองก็จะหายจากความทุกข์ได้ ก็เป็นอย่างนี้ท่านลองคิดพิจารณาดูดีๆ ใจของเราเศร้าหมองอย่างไร โศกเศร้า แต่ก็แก้ไขใจเศร้าหมอง โศกเศร้าบรรเทาไปได้ ทำให้ใจแจ่มขึ้นเบิกบานได้ ก็เป็นเรื่องการฝึกฝนอบรมจิตใจที่จะให้มีสติปัญญา เพราะธรรมทั้งหลายเกิดจากเหตุตามหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา จึงถือได้ว่าพุทธศาสนานี้เป็นศาสนาที่ทันสมัยที่สุด สามารถแก้ไขความทุกข์ความเดือดร้อนจากจิตใจของคนให้เกิดความสงบสุขได้

เหมือนกับธรรมะเป็นเครื่องกำจัดและทำความสะอาด ทำความสกปรกให้สะอาด เป็นเหมือนสิ่งที่สกปรก ก็ต้องทำแป็บทำสบู่ ทำสิ่งของมาชำระล้างให้สะอาดฉันใดก็ดี กิเลสก็เหมือนของ

ที่สกปรก มีแต่สติปัญญาของคน วิชาความรู้ของคนเท่านั้นเป็นของที่กำจัดของสกปรก คือความมีดมนอนธการ กิเลสทั้งหลายนอนเนื่องอยู่ในจิตตสันดานของพวกเรา ให้มันว่างไปจากความกตัตถ์ ความยึดมั่นถือมั่นและความทุกข์ หรือความหลงของจิตใจของบุคคล ใครหลงมากก็มีความทุกข์มาก ใครหลงน้อยก็มีความทุกข์น้อย ผู้ที่ท่านไม่หลงเลย ทานก็ไม่ทุกข์เพราะไม่มีอะไรที่จะหลง

การที่เราศึกษาธรรมะก็เพื่อให้เราไม่หลง คือทำให้เราเข้าใจ ไม่หลงทาง เราทุกคนถ้าทำอะไรที่ไม่หลงแล้วก็ตาม เป็นเรื่องที่มีน่ายากเหลือเกิน แต่อย่างไรก็ตาม พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ทรงกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ และให้เดินทางถูกต้องได้ พระสาวกก็เหมือนกัน จนมาถึงพวกเราๆ นั้นก็เหมือนกัน ก็จะเป็นผู้สามารถรู้และเข้าใจ ชัดเกลากิเลสออกจากดวงใจได้ด้วยสติปัญญานั้นเอง

เหตุฉะนั้น **พระพุทธองค์ทรงสอนเอาไว้ว่า มีทรัพย์สมบัติทั้งหลาย ทรัพย์ก็มีอยู่ภายในและภายนอก** คนทั้งหลายก็ต้องแสวงหาซึ่งทรัพย์ภายนอกแล้ว และก็ต้องแสวงหาทรัพย์ภายในด้วย แต่ส่วนมากคนที่ไม่ได้ใส่ใจ ไม่ชวนชวายเป็นวัดพึงธรรมจำศีลและปฏิบัติ นั่นก็คือต้องคิดแสวงหาอยู่แต่ทรัพย์ภายนอก แต่ทรัพย์ภายในนั้นไม่ได้แสวงหา เราก็เห็นได้ว่า **ทรัพย์ภายนอกก็เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกให้สุขในพักหนึ่งในระยะหนึ่งได้ แต่**

ทรัพย์ภายนอกทั้งหลายนั้นก็ทำให้บุคคลมีความสุขไปด้วยได้
ที่เราสังเกตดูก็จะเข้าใจในเรื่องนี้มีทั่วโลก บ้านใดเมืองใดประเทศ
ไหน การแสวงหาทรัพย์สมบัติภายนอก ขอให้มีความสุขได้และ
ความสะดวกได้ แต่ความสุขแอบแฝงอยู่กับความสุขที่อิงอาภิส
(อาภิสคือวัตถุธสมบัติทั่วไป) ด้วยอาภิสต่างๆ นั้นก็ไม่ได้ปล่อยวาง
ก็ไม่ได้เข้าใจ เพราะไม่มีสติปัญญาที่จะเข้าใจในเรื่องนั้น ก็ต้อง
พากันแสวงหาแต่ทรัพย์ภายนอกอย่างเดียว มันก็มีประโยชน์ทำให้
เกิดสุข แต่มันมีความสุขไปด้วยกัน

เหตุฉะนั้น เราเป็นนักปฏิบัติไม่แสวงหาทรัพย์ภายนอกแต่อย่างเดียว
มันมีอยู่แล้ว ให้พากันแสวงหาทรัพย์ภายในเพื่อให้มีในจิตใจ
ของพวกเรา เราจึงจะมีทรัพย์มรดกที่แท้จริง ที่สุดทำให้เกิดมี
ความสุขได้ จึงจะเป็นนิรมิตสุข คือสุขที่ไม่พึ่งแต่ทรัพย์ภายนอก
ถ้าเรามองดูก็เท่านั้นแหละทรัพย์ภายนอกนี้

แต่ว่าทรัพย์ภายในซึ่งมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เขารู้ว่าอะไรคือ
ทรัพย์ภายนอกก็เข้าใจ และจะแก้ไขจิตใจของตนเองได้ ส่วน
ทรัพย์ภายในนั้น เป็นทรัพย์ที่ไม่ได้ถือติดตัวไป ไม่ได้ถือไป
เหมือนกับทรัพย์ภายนอก ทรัพย์ภายในมีอยู่ในจิตใจของบุคคลที่
มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มันเกิดขึ้นจึงเรียกว่าเป็นอริยทรัพย์ คือ
ทรัพย์ภายในที่มีไว้ในจิตใจนี้เอง คือทรัพย์ที่จะติดสอยห้อย
ตามบุคคลไปทุกภพทุกชาติ ที่มีอยู่ที่จิตใจของเรา จิตใจของ
คนเราจะเก็บข้อมูลต่างๆ เอาไว้ เหมือนตลับเทปคาสเซ็ท ทั้งความดี

และความชั่ว ถ้าใครทำบาปความชั่วมากจิตใจก็จะเกลือกกลั้ว ความชั่วสกปรกของจิตใจไว้มาก ถ้าหากบุคคลสะสมแต่คุณงามความดีไว้ เช่น ทำความดีสะสมให้มาก จิตใจก็จะเก็บข้อมูลคุณงามความดีไว้ได้มาก ถ้าเราทำคุณงามความดีทางกายวาจาใจในสิ่งต่างๆ กัน อันเกิดขึ้นมาในโลกนี้ก็เป็นเรื่องราวอย่างนี้เอง

เหตุฉะนั้น พวกเราทั้งหลายให้พิจารณาว่าทรัพย์ภายนอก แก้วแหวน เพชรนิลจินดา เงินทองสิ่งของ ไร่นาเรือกสวน ช้าง ม้า โค กระบือ หมูเห็ดเบ็ดไก่ สิ่งทั้งหลายเครื่องใช้ไม้สอยอำนวยความสะดวก มีวัตถุทั้งหลาย เขาเรียกว่าทรัพย์ภายนอกเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้ บัดนี้ **ทรัพย์ภายนอกนั้นเป็นทรัพย์ที่ติดตามเราไปไม่ได้ มันเป็นอนิจจัง เป็นของที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน** สิ่งทั้งหลายเหล่านั้นจึงเก่าแก่คร่ำคร่าทรุดโทรม และของนั้นก็เสื่อมไปในโลกนี้ เราเอาติดตัวไปด้วยไม่ได้ ก็เรียกว่าเป็นทรัพย์ภายนอก แต่คนก็ต้องแสวงหาทรัพย์ภายนอกสะสมเอาไว้ มีบ้านช่องมีรถาก็ดีหรือสถานที่ต่างๆ ที่ตนเองพักพาอาศัยอยู่เพื่ออำนวยความสะดวกในบ้านใดเมืองใดประเทศไหน นี่แหละทรัพย์ภายนอกของเราก็ตั้งอยู่ในโลกก็เพียงแค่นี้เอง

บัดนี้ **ทรัพย์ภายในที่จะฝังอยู่ในจิตใจคือทรัพย์ที่เราไม่ได้ถือติดตัวไป แต่เป็นทรัพย์ที่เกิดอยู่ในสติปัญญาและความจำของจิตใจ** ที่จะนำไปใช้อยู่ทั่วโลก ทำให้ตนเองนี้เกิดความสะดวกสบายและ

มีความสุขได้แบบสมบูรณ์ ก็เรียกว่าเป็นทรัพย์อย่างหนึ่ง พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า ทรัพย์ภายนอกเป็นทรัพย์ที่อิงอาศัย เจือไปด้วยทุกข์มีทั้งทุกข์และมีทั้งสุขไปด้วยกัน แต่ทรัพย์ภายในนั้นมีแต่ความสุข ความทุกข์จะไม่เกิดขึ้น ก็เพราะอยู่ที่สติปัญญา นั้นเรียกว่าอริยทรัพย์ คือทรัพย์อันประเสริฐ พระพุทธองค์จึงตรัสสอนไว้ว่าอริยทรัพย์ มี ๗ อย่าง **ข้อที่หนึ่ง ศรัทธา** เชื่อสิ่งที่ควรเชื่อนั้น คือการเชื่อเหตุเชื่อผล เช่น การที่เราเชื่อว่า หากบุคคลทำบาปความชั่วในทางกายกิตติ ก็จะได้รับผล คือ ความทุกข์ หากมาคิดว่าคนเรามีรูปร่างกาย ถ้าเขาเอารูปร่างกายไปทำบาปความชั่ว เช่น ฆ่าเพื่อนมนุษย์ด้วยกันทั้งหลายอย่างนี้ ก็เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ที่เป็นบาป จะเป็นเวรเป็นกรรมนำความทุกข์มาให้ หากเชื่อว่าคนมีรูปร่างกายนี้ เอาไปเป็นโจรเป็นขโมย เอาสิ่งของของคนอื่นที่เขาหวงแหนอยู่ เอามาเป็นของตน อย่างนี้เราก็มองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราเอากายของเราไปทำบาปความชั่ว หากเชื่อว่าเรามีรูปร่างกาย เราไปทำผิดประเวณีสามีภรรยาของบุคคลอื่น อย่างนี้ก็จะทำให้ไม่มีศีลทำให้แตกสามัคคีกัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี เรียกว่าเอากายไปทำสิ่งที่ไม่ดี ความทุกข์ก็จะเกิดมีขึ้นแก่บุคคลที่ทำบาปความชั่วทางกายอย่างนี้ บัดนี้ หากเราเชื่อมั่นว่าเรามีรูปร่างกาย เราไปทำคุณงามความดี เช่น ทำบุญทำทานการกุศล สร้างคุณงามความดีให้เกิดให้มีขึ้นแก่ตนและส่วนรวม ก็จะนำความสุขมาให้ เช่น บุคคลทำสิ่งต่างๆ เครื่องอำนวยความสะดวก หรือสร้างอะไรที่เป็นผลเป็นประโยชน์ มีคุณค่ามีสาระประโยชน์ อำนวย

ความสะอาดทำให้ทั้งตนและบุคคลอื่นทั้งหลาย จึงเชื่อมั่นว่า เมื่อบุคคลสร้างคุณงามความดี สร้างบุญ สร้างกุศล สร้างกุฏิ ศาลา กิตติ โบสถ์วิหารกิตติ สร้างถนนหนทางกิตติ สร้างสะพานข้ามน้ำ สร้างรถ สร้างเรือ สร้างเครื่องบินต่างๆ ทั้งหลายเหล่านี้ ผลนั้น ก็จะทำให้มีความสุขเกิดขึ้น เรียกว่าการเอาร่างกายทำความดีนี้เป็นสิ่ง ที่เราควรพิจารณาว่า เรามีความเชื่อมั่นในทางที่ถูกต้อง

ถ้าหากบุคคลทำบาปความชั่ว ไม่ได้ไม่งามทางกายของตนเอง ความ ทุกข์ก็เกิดขึ้น เราก็เชื่อมั่นว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้าหากเราเอาร่างกาย ของเรานี้ สร้างคุณงามความดีดังได้กล่าวมา เพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ทั้งตนและบุคคลอื่นทั่วไปทั้งหลายเหล่านั้นเป็นต้น เราก็เชื่อ มั่นว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดี ควรเชื่อ ควรกระทำ เป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ ทั้งส่วนตนและส่วนรวมเกิดขึ้น นั่นก็เรียกว่าความเชื่อที่ถูกต้อง

ข้อที่สอง คีล คนเรานี้มีรูปร่างกายแล้ว ยังมีวาจา การพูด และการ คิดอ่านภายในจิตใจ การรักษาศีลแม้จะรักษาศีล ๕ กัฏฐี คีล ๘ กัฏฐี คีล ๑๐ ของสามเณรก็ดี คีล ๒๒๗ ของพระภิกษุชั้นกัฏฐี การ รักษาศีล ก็คือรักษากาย เรามีรูปร่างกาย ไม่เอารูปร่างกายไปฆ่า เพื่อนมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย เรามีรูปร่างกาย เรามีเมตตาต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่ทำร้ายกัน ไม่ฆ่าฟันรันแทง และไม่รบราฆ่าฟัน กัน มีเมตตาซึ่งกันและกัน มีเมตตาว่าชีวิตของเขา เขาก็รักชีวิต ของเขา ชีวิตของเรา เขาก็รักชีวิตของเรา บุคคลเรามีเมตตาซึ่งกัน

และกันแล้ว ก็ย่อมรักษากายของตนเองเอาไว้ได้ เรารักษากายเอาไว้
ไม่ให้ร่างกายของเราไปเป็นโจรเป็นขโมย ไปปล้นไปจี้ ไปแย่งชิง
วิ่งราวเอาของของบุคคลใด ไม่น้อราษฎ์บังหลวงไม่คอร์รัปชันอย่างนี้
ก็เรียกว่าเรารักษากายของเราให้ตั้งอยู่ในศีลข้อสอง ถ้ามีรูปร่างกาย
เราก็คือรูปร่างกายของเรา ไม่ไปผิดประเวณีสามีภรรยาของบุคคลอื่น
เราเว้นได้ เราก็คือรักษากายของเราให้เป็นกายที่บริสุทธิ์เกิดขึ้น
เช่นเดียวกันกับเมื่อเรามีรูปร่างกาย ไม่เอารูปร่างกายไปดื่มสุรา
สูบบุหรี่ ยาพิษ แค็ป เฮโรอีน ผงขาว ยาเสพติดให้โทษ
ทั้งหลาย เราควบคุมรูปร่างกายของเราไว้ เรียกว่ารักษากายของตน
เอาไว้ เพื่อให้เป็นผู้มีศีล และเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะควบคุมดูแล
เอาไว้ไม่ให้ล่วงเกินดังที่กล่าวมานี้ ก็เรียกว่าการรักษาศีล กายก็เป็น
กายที่มีศีลธรรมเกิดขึ้น เรามีวาจา คำพูดจาปราศรัย เราควร
ที่จะรักษาวาจาของเราไว้ ไม่ให้วาจาของเราพูดโกหกหลอกลวงใคร
ไม่พูดส่อเสียดยุยงส่งเสริมให้คนแตกกัน รักษาวาจาของเราไว้
ไม่ไปพูดคำหยาบโลนแก่คนแก่คนแก่ แก่พ่อแม่ แก่เพื่อนแก่ฝูง
แก่ลูกแก่หลาน เรารักษาวาจาของเราไว้ รักษาจิตใจของเราเอาไว้
ด้วยไม่ให้คิดในเรื่องอย่างนี้ ควบคุมดูแลจิตของตนเองนั้นให้อยู่ใน
ปกติได้ ก็เรียกว่ารักษาศีล ท่านว่ารักษาศีล อยากให้เป็นคนที่มีศีล
ข้อหนึ่ง ก็เป็นคนมีเมตตาต่อกัน ไม่ทำร้ายกัน ข้อสองก็มีเมตตา
ต่อกัน ไม่เอาสมบัติของบุคคลอื่น คิดเห็นใจบุคคลอื่นที่เขาหามา
ได้ยาก ข้อสาม ก็คิดเห็นใจบุคคลอื่นไม่ไปล่วงเกินสามีภรรยาซึ่งกัน
และกัน และเห็นว่าถ้ามีรูปร่างกาย ไม่ดื่มสุราสูบบุหรี่ ยาพิษ แค็ป

เฮโรอื่น ผงขาว ยาเสพติด ให้โทษทั้งหลาย เราเว้นได้ก็แปลว่า
เรารักษากาย กายของเราก็เป็นกายที่มีศีล มีศีลธรรมเกิดขึ้น นี่การ
รักษาศีล รักษาศีลอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด เป็นอริศีล
กิติ บัดนี้ ทางวาจาของเราพูดเหล่านี้ก็เหมือนกัน ถ้าหากเราพากัน
รักษาวาจาคำพูดของตนเอง ไม่ไปพูดโกหกหลอกลวง มีแต่พูด
คำซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน อย่าไปพูดให้คนแตกสามัคคีกัน มีแต่
พูดให้คนสมานสามัคคี รักใคร่ปรองดองกัน สนิทสนมกลมเกลียว
กัน เราไม่พูดวาจาที่เป็นคำหยาบ เราพากันพูดวาจาไพเราะเสนาะหู
แก่พ่อแก่แม่ แก่เพื่อนแก่ฝูง แก่คนเฒ่าคนแก่ แก่ลูกแก่หลาน
พูดจาอ่อนหวานนุ่มนวล ชวนให้อยากได้ยินได้ฟัง บัดนี้เรามีวาจา
ไม่พูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล ควบคุมวาจาของเราเอาไว้ให้พูดมีเหตุมีผล
ให้เป็นผลเป็นประโยชน์ ก็เรียกว่ารักษาวาจาของเราไว้ได้ วาจาก็
เป็นวาจาที่เป็นศีล รักษาจิตใจของเราให้ปกติ ไม่ให้คิดจะล่วงเกิน
ศีลทั้งหลายที่ได้กล่าวมานั้น ทั้งกายและทั้งวาจา จิตใจของเรานั้นเรา
ควบคุมให้อยู่ในปกติ ไม่ได้ไปคิดเรื่องที่ทำให้เสียหายอย่างนั้น
เรียกว่าจิตใจของเราเป็นปกติ เรียกว่าการรักษาศีล คนที่รักษาศีล
ได้ก็เป็นคนที่มีศีลทั้งกาย วาจา และจิตใจด้วย เราควรพิจารณา
ให้ลึกซึ้งเข้าไปถึงจิตใจด้วย เรื่องการรักษาศีล

บัดนี้ข้อที่สาม หิริ หิริก็คือความละอายต่อบาป หุจริต คือความชั่ว
ทางกายกิติ ถ้าหากว่าเราเข้าใจว่าเราเป็นผู้มีความละอาย เราเป็น
ผู้มีสติสัมปชัญญะ ละอายต่อบาปที่จะเกิดขึ้น ถ้าเราไปทำความชั่ว

โดยทางร่างกายของเราก็ดีดังได้กล่าวมาทั้งหลายเหล่านั้น มันไม่ดี ไม่งามเกิดขึ้น แล้วมันจะเป็นบาป มีความทุกข์เกิดขึ้นแก่ตนและบุคคลอื่น จะนำมาซึ่งความเดือดร้อน เราก็คควรที่จะละอายว่า โอ...เราไม่ไปทำบาปความชั่วด้วยกาย เราไม่ทำบาปความชั่วด้วยการพูดจาปราศรัย เราไม่คิดทำบาปความชั่วภายในจิตใจ สิ่งที่ไม่ดี ทุจริตก็เรียกว่าความชั่วทางกาย ความชั่วทางวาจา ความชั่วทางจิตใจ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต เหตุฉะนั้น เราก็คควรพากันพิจารณาในเรื่องอย่างนี้ ให้มีความละอายต่อบาปทุจริตทั้งหลายดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคน ควรจะยึดปฏิบัติ

ข้อที่สี่ โอตตปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาป ถ้าหากเราไปทำบาป ความชั่วทางกายนั้น บาปความชั่วทั้งหลายที่คนกระทำอยู่หลายสิ่งหลายอย่าง ทั้งเบียดเบียนกัน ทุบตีกัน ฆ่าฟันรันแทงยิงกันตายอย่างนี้ หรือเป็นโจรเป็นขโมยก็น่ากลัว ฆ่าเจ้าเอาของ ผิดประเวณีทั้งหลายก็เหมือนกัน เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรกระทำ เป็นความชั่วทั้งหลาย จะทำให้เสียหายและเกิดทุกข์ขึ้น เราก็เลยสะดุ้งกลัวต่อบาปความชั่วที่ตนเองทำ ที่ตนเองพูด ที่ตนเองคิด อันจะทำให้เราเกิดความทุกข์เกิดขึ้นในภายหลัง เราก็ต้องกลัว กลัวแล้วก็ไม่กล้าที่จะไปทำบาปความชั่วทางกาย กลัวไม่กล้าพูดชั่วทางวาจาก็รักษาวาจาของตนเอาไว้ ไม่ไปพูดจาปราศรัยให้เกิดบาปทางวาจา เรามีจิตใจเราก็ครักษาจิตใจของเราไม่ให้คิดเป็นบาปเกิดขึ้นภายใน

จิตใจ อย่างนี้ก็เรียกว่าสะดุ้งกลัวต่อบาปที่จะเกิดขึ้น และความควบคุมดูแลตนเองไว้ให้เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะ ควบคุมกาย วาจา จิตใจ และความคิดของตนเองเอาไว้ เพราะเรากลัวว่าจะเป็นบาปความทุกข์เกิดขึ้น ถ้าหากคิดได้อย่างนี้ เราก็ไม่กล้าทำบาปความชั่วทั้งหลาย ดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านั้นเป็นต้น เราก็จะมุ่งไปทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่นสร้างคุณงามความดีให้เกิดให้มีขึ้นแก่ตน นี่ก็เรียกว่าโอบตັปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาปทั้งหลายที่จะติดตาม ตนเองมา ก็เลยไม่กล้าทำบาปความชั่วทั้งหลายเหล่านั้น

ข้อที่ห้า พหุสัจจะ ความเป็นคนที่ได้ยินได้ฟังมามาก อย่างบุคคลได้ยินได้ฟังมามาก การฟังเทศน์ฟังธรรมต่างๆ กิตติ ฟังเรื่องราวต่างๆ นั้นก็มีประสบการณ์ เหมือนบุคคลเคยศึกษาเล่าเรียนทางโลกก็ดี เรียนศิลปวิทยาอะไรต่างๆ เทคโนโลยีต่างๆ จึงมีการสร้างอะไรเกิดขึ้น สร้างบ้าน สร้างช่อง สร้างรถ สร้างเรือ สร้างเครื่องบิน สร้างเครื่องอำนวยความสะดวกหลายสิ่งหลายอย่าง ออกแบบอย่างนั้น อย่างนี้เป็นศิลปะต่างๆ คนจะสร้างอะไร โบสถ์วิหารอะไร บ้านช่องอะไร แกะสลักลวดลายอะไรต่างๆ เขาเรียกศิลปวิทยา ที่บุคคลมีเทคนิคในการที่จะรู้และเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ

บัดนี้การได้ยินได้ฟังต่างๆ ที่เป็นธรรมะ สอนตั้งแต่เรื่องการทำบุญ ทำทานการกุศลก็ดี เราได้ยินได้ฟังเรื่องการรักษาศีล ให้เป็นผู้มีศีลเกิดขึ้นอยู่ในตนนั้นก็ดี เราได้ฟังเรื่องการทำสมาธิภาวนาฝึกฝน

อบรมจิตใจให้มีสมาธิเกิดขึ้นก็ดี เราได้ฟังเรื่องวิปัสสนากรรมฐาน เรื่องพินิจพิจารณาหาวิธีแก้ไขกิเลส ปลดเปลื้องออกจากดวงใจ ของตนเองนั่นก็ดี การที่ฟังเทศน์ ฟังธรรม จดจำคำเทศน์ทั้งหลาย ที่ได้ยินได้ฟังนั้น ก็เรียกว่าพาหุสัจจะ ความเป็นคนที่ได้ยินได้ฟัง มามาก และจดจำธรรมะที่ได้ยินได้ฟังมาก ก็เรียกว่าบุคคลนั้น ศึกษาเล่าเรียนได้ยินได้ฟังมาก จึงเป็นคนเก็บข้อมูลต่างๆ เหมือน กับคอมพิวเตอร์ หรือโน้ตบุ๊ค เก็บไว้ในจิตใจของตนเอง รอบรู้อยู่ใน จิตใจของตนเองนั้น เก็บข้อมูลที่ได้รับมาและจดจำได้เป็นอย่างดี เรียกว่าบุคคลนั้นเป็นพาหุสัจจะ เป็นคนได้ยินได้ฟังมาก และจำ เก่งมาก แม่นยำด้วย และรู้ศิลปวิทยาทั้งหลาย ได้พบได้เห็นได้มี ประสบการณ์มา มีความรู้และเข้าใจ เพราะเคยพบเคยเห็น เคยศึกษามาแล้ว ก็เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวของบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติได้ นั้นเอง คือเรียกว่าพาหุสัจจะ

ข้อที่หก จาคะ เสียสละให้ปันสิ่งของแก่บุคคลที่ควรให้ปัน ข้อนี้ พวกเราควรศึกษาให้รู้ให้เข้าใจกันให้ดีๆ การที่เราเสียสละแบ่งปัน อะไรทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องอำนวยความสะดวกสิ่งของอะไรต่างๆ แบ่งปันอาหารการกินก็ดี แบ่งปันเครื่องใช้เครื่องสอย เครื่องนุ่งห่ม อะไรต่างๆ จิปาถะมันมีมากมาย จะแบ่งปันให้เขา ต้องดูคนให้เข้าใจ หรือเราเสียสละแบ่งปันเงินทองสิ่งของก็เหมือนกัน เราก็ควรที่จะดู คนให้เข้าใจก่อน บุคคลนี้เราควรจะให้แบ่งปัน หรือไม่ควรจะให้แบ่งปันให้ เราต้องดูให้เข้าใจดีๆ เสียก่อน เมื่อเราให้สิ่งของแบ่งปันให้เขาแล้ว

เขาเอาไปใช้เป็นประโยชน์ใหม่ หรือเขาจะเอาไปทิ้งเสียเลย ไม่เป็นประโยชน์ เงินก็เอาไปซื้อเหล้า ซื้อยาแก้พิษ ยาพิษ สูบเฮโรอีน ไปเที่ยวเล่นไฟ เล่นไฮโล เข้าคาสิโนอะไร ซื้องานของไร้ประโยชน์ เราก็ต้องดูให้ดีกว่า เมื่อเราแบ่งปันให้เขา เขาก็ควรจะเอาไปใช้ให้เป็นผลเป็นประโยชน์ มีคุณค่า บุคคลนั้นควรจะรู้จักรักษาในสิ่งของที่เรแบ่งปันให้ เช่น เราจะเสียสละบริจาคแก่บุคคลที่ไฟไหม้บ้าน วอดวายไปหมด ทรัพย์สินสมบัติสูญหายหมด คนนี้เขาก็ขยันหมั่นเพียรดีอยู่ แต่มันจำเป็นเพราะมีเรื่องอุบัติเหตุเกิดขึ้น เป็นภัยเกิดขึ้นแก่เขา เราจะช่วยเครื่องนุ่งห่ม ช่วยอาหารการกิน ช่วยเครื่องใช้เครื่องสอย ตามมีตามได้ที่เรแบ่งปันให้ เราควรจะแบ่งปันให้คนชนิดนี้ บัดนี้เมื่อเกิดน้ำท่วมบ้านท่วมเมืองพัดพาเอาสิ่งของไปหมดหรือเกิดลมพัดบ้านพัดเมืองทลายไปหมด หรือแผ่นดินไหวเสียหายไปหมด อย่างนี้ก็เหมือนกัน เราก็ควรจะช่วยแบ่งปันซึ่งกันและกัน เวลาตกทุกข์ได้ยากลำบาก เพราะเขาเป็นคนที่ขยันหมั่นเพียรเป็นคนดีอยู่ แต่มันเป็นภัยธรรมชาติ ภัยอุบัติเหตุทำให้เสียหายเกิดขึ้น ก็ช่วยแบ่งปันตามได้ตามมีเหมือนกัน จึงจะเรียกว่า แบ่งปันบุคคลที่ควรแบ่งปัน

บัดนี้ แม้ว่าบางครั้งมีคนไม่ดีแต่เขามีความลำบาก เช่น เขามีความขาดแคลนอาหารหรือเครื่องนุ่งห่ม เราก็ควรแบ่งปันบางสิ่งบางอย่างให้เขาได้ ก็ด้วยความเมตตา หรือบางครั้งเราก็ต้องแบ่งปันให้แก่เขาก่อน เราจึงจะมีโอกาสสั่งสอนให้เขาเป็นคนที่ดีขึ้นได้

ในภายหลังถ้าเขาปฏิบัติตนดีขึ้นและยังมีความขาดแคลน ชัดสน เราอาจแบ่งปันให้เขาอีกได้ ในอีกเรื่องหนึ่ง เราอาจจะเคยแบ่งปันให้กับบุคคลด้วยความเมตตา สงสาร แต่เขานำสิ่งของเหล่านั้นไปใช้ในทางไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์ เราก็ต้องรู้จักหยุดการแบ่งปันสิ่งของของเรานั้นต่อบุคคลเช่นนั้น

คนที่จะแบ่งปันทรัพย์สมบัติให้ลูกให้หลานก็เหมือนกัน เราก็ควรที่จะดูให้ดี ว่าเราจะแบ่งปันอะไรให้เขาบ้าง ถึงแม้คนที่ควรจะแบ่งปันอยู่ เราก็ควรดูว่าบุคคลนั้นๆ เขาจะใช้สิ่งของนั้นให้เป็นประโยชน์ไหม แต่ในบางครั้ง บิดามารดาที่มีลูกหลายคน มีทั้งลูกที่ดีและลูกที่ไม่ดี พ่อแม่ก็ควรเลี้ยงดูแบ่งปันสิ่งของต่างๆ ให้ลูกทุกๆ คนเหมือนกันหมด ด้วยความเมตตาเสียก่อน แล้วจึงหาโอกาสสั่งสอนลูกที่ประพฤติตนไม่ดีให้เป็นคนดีได้

บัดนี้ พวกบุคคลพิกลพิการทุพพลภาพ ร่างกายขาดตกบกพร่อง เช่น ตาบอด หูหนวก แขนขาดขาขาด ปัญญาอ่อน เราก็ควรแบ่งปันให้แก่พวกเขาเหล่านั้นด้วย ด้วยความสงเคราะห์ ด้วยความเมตตาสงสาร เพราะเขาเป็นบุคคลที่ทุพพลภาพ ไม่สมบูรณ์

พระพุทธองค์จึงทรงสอนให้รู้จักว่า การจำแนกแจกทานเสียสละ จาคะ บริจาคแบ่งปันสิ่งของต่างๆ ก็ดี ก็ควรจะพิจารณาดีๆ ให้ถี่ถ้วน เพราะบุคคลที่ไม่ควรให้ปันนั้น เอาทรัพย์สมบัติสิ่งของ

ที่เราให้ไปทำเสียหาย ไม่รักษา เราก็ไม่ควรที่จะแบ่งปันให้ ถ้าบุคคลใดเป็นคนที่เราควรเสียสละบริจาคแบ่งปันให้แล้ว บุคคลนั้นก็ใช้สิ่งของนั้นให้เป็นประโยชน์ ไม่ใช่ไปทิ้งเสียเปล่าประโยชน์ จะให้เงินให้ทองไป แล้วก็เอาไปใช้ให้มีคุณค่า ให้ของใช้ สิ่งของเครื่องอำนวยความสะดวกมีมากมายหลายอย่าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อเราให้ไปแล้วก็พากันรักษาสິงของเหล่านั้นเอาไว้ใช้ ให้มีคุณค่ามีประโยชน์ บุคคลก็ควรมีเมตตาซึ่งกันและกัน เห็นไหมในปัจจุบันนี้ ไฟไหม้บ้านไหม้เมืองกันก็ดี เราก็มีเมตตาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เราควรแบ่งปัน น้ำท่วมบ้านท่วมเมืองก็ดี พัดพาสิ่งของไป เราก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลมพัดบ้านพัดช่องหลังคาพังไป บ้านโค่นล้มไปเสียหายต่างๆ เราก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกันหลายสิ่งหลายอย่าง ช่วยกันคนละไม้ละมือ อันนี้เป็นบุคคลที่เราควรที่จะแบ่งปันให้ พระพุทธองค์ทรงสอนเอาไว้แบบนี้ เราควรไตร่ตรองใคร่ครวญ ก่อนจะแบ่งปันสิ่งของให้บุคคลอื่น แก่บุคคลต่างๆ นั้น ควรหรือไม่ ควรก็ขอให้ใช้สติปัญญาพิจารณาดูให้รอบคอบก่อน แล้วจึงแบ่งปันให้ จึงจะถูกหลักการเสียสละบริจาค เรียกว่า จาคะ การจำแนกแจกทาน เสียสละให้ซึ่งกันและกันเพื่อความเหมาะสมตามกาลเทศะ

บัดนี้ข้อเจ็ด นั้นเป็นปัญญา จะรอบรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ และไม่เป็นประโยชน์ ข้อนี้เราควรที่จะพิจารณา การที่เราจะรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โอ...สิ่งใดมันจะเป็นประโยชน์ สิ่งใดมันจะมีโทษ

ไม่มีประโยชน์ เราควรศึกษา ด้านปัญญานี้เป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ที่เราจะพากันพิจารณา ให้รอบรู้กับสิ่งต่างๆ เพื่อจะให้เข้าใจเออ... อะไรนี้เป็นประโยชน์ใหม่ หรือไม่เป็นประโยชน์ อย่างนี้จะมีโทษหรือไม่มีโทษ เราจึงควรไตร่ตรองใคร่ครวญ หากเราจะทำอะไรทุกอย่างก็เหมือนกัน ถ้าจะแสวงหาอะไรทุกอย่าง เราต้องดูว่าสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์ใหม่ และมีคุณค่าใหม่ อำนวยความสะดวกให้ใหม่ เราต้องดูสิ่งของเหล่านี้ ถ้าหากเราดูแล้ว มันจะไร้ประโยชน์ เราจะเข้าใจว่าสิ่งไหนจะไร้ประโยชน์ หรือจะมีโทษเกิดขึ้น เหตุฉะนั้น การศึกษาเรื่องอย่างนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ถ้าเรารู้จักว่า เออ... พากันทำบุญทำทานการกุศล มีประโยชน์ สร้างอะไรที่มีคุณค่า มีประโยชน์เกิดขึ้น อำนวยความสะดวกให้ และพากันสร้างบ้าน สร้างช่อง สร้างรถ สร้างเรือ สร้างเครื่องบิน เครื่องอำนวยความสะดวกอะไรต่างๆ เครื่องใช้ไม้สอยหลายสิ่งหลายอย่าง โอ..สร้างขึ้นมาแล้วนี้ มันเป็นประโยชน์และมีคุณค่า และเราก็พากันเห็นคุณค่าเห็นประโยชน์เกิดขึ้น เราก็ทำได้ เห็นหรือเปล่า เราทำบ้านก็ได้ อยู่ ทำศาลา โบสถ์ วัด วิหารก็ดี ก็ได้ใช้ได้สอย กุฏิต่างๆ ทำศาลา ทางหลวง มันก็เป็นประโยชน์ อย่างสะพานข้ามแม่น้ำก็ดี ไม่ต้องนั่งเรือ สร้างเสร็จแล้วก็เป็นประโยชน์กับรถ หรือเดินข้ามไปก็สะดวกสบาย การทำอะไรทำสวนหรือปลูกอะไรต่างๆ ก็เป็นประโยชน์ เออ...ได้อยู่ได้กิน ได้ซื้อได้ขายอะไร ก็ต้องมองดูว่า เออ...สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้เป็นประโยชน์ นั่นเขาเรียกคนมีปัญญา ปัญญาที่ว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์ ทำอะไรก็จะ

อำนวยความสะดวกให้เกิดมีความสุขขึ้น ก็เรียกว่าของนั้นเป็นประโยชน์

เราควรที่จะพิจารณาว่า ถ้าเราจะทำอะไรแล้วมันจะเป็นเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ เช่นทำบางสิ่งบางอย่าง ทำยาพิษ ยาเบื่อ ยาเมาอะไรต่างๆ ก็ควรเลิกเสีย ดังนั้นเราควรมาคิดว่า ถ้าทำเรื่องอะไรแล้วจะทำให้มีอันตรายเกิดขึ้น เห็นไหม เขาทำปิ่น ทำระเบิด ทำจรวด ทำนิวเคลียร์อะไรต่างๆ ที่มันไม่เป็นประโยชน์ ต้องไปรบราฆ่าฟัน ไปขว้างใส่กัน ไปทำร้ายซึ่งกันและกัน กับเพื่อนมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย เอ...ไม่เป็นประโยชน์เลย จะมีแต่อันตรายเกิดขึ้น นี่มันเป็นอย่างนี้ เราก็จะรู้ว่าเราไม่ควรทำสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์นั้น เป็นผู้มีปัญญาจึงจะเป็นผู้รอบรู้ในสิ่งต่างๆ ทั้งดีและไม่ดี ศึกษาให้รู้ว่าสิ่งที่ดีมีประโยชน์ก็ให้รู้ สิ่งที่ไม่ดี ไม่มีประโยชน์ก็ให้รู้ แต่ถ้าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์เราก็จะได้ประกอบเป็นสัมมาอาชีวะ ได้ปฏิบัติฝึกฝนอบรมในทางที่เป็นประโยชน์ ที่จะนำความผาสุกมาให้ สิ่งใดมันไร้ประโยชน์ ทำแล้วไม่มีความสุขเกิดขึ้น มีแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อนวุ่นวาย ก็เหมือนคนทำผิดศีลธรรมนั่นเอง คนไม่มีศีลเราจะเห็นเลย ไม่มีศีล ๕ ศีล ๘ ก็ดี ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ข้อของภิกษุ เมื่อเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่า ไม่มีสาระประโยชน์อะไร เราก็อย่าไปทำในสิ่งนั้น มันไร้ประโยชน์ เสียการเสียเวลาเฉยๆ สิ่งใดที่มันเป็นผลเป็นประโยชน์ เราก็ควร มีขันติความอดทน พากันตั้งใจปฏิบัติในสิ่งที่มันมีคุณค่า เช่น การบริจาคจำแนกแจกทาน เจือจานซึ่งกันและกันก็ดี การรักษาศีลก็มีประโยชน์ คนมีศีลอยู่ด้วยกันด้วย

ความเมตตา อยู่ด้วยกันด้วยความผาสุก อยู่บ้านใดเมืองใด ประเทศไหน ถ้าคนพากันรักษาศีล ให้มีศีลทั้งกายวาจาใจนั้นให้เป็นปกติ มันก็จะมีความสุขเกิดขึ้น นี่การรักษาศีล ถ้าบุคคลมีหิริโอตตัปปะ มีความละอายต่อบาป ความสะดุ้งกลัวต่อบาปที่จะเกิดขึ้นแก่ตน แล้วก็จะตั้งใจประพฤติปฏิบัติแต่คุณงามความดี ก็จะได้มีความสุขเกิดขึ้น

บัดนี้พาหุสัจจะ ความเป็นผู้ได้ยินมากฟังมาก ศึกษามาก เพื่อจะได้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ในการได้ยินได้ฟัง นำมาประพฤติปฏิบัติ ทั้งดีทั้งไม่ดี สิ่งที่ไม่ดีควรละทิ้ง สิ่งที่ดีจะได้พากันปฏิบัติให้เกิดมีขึ้นแก่ตน เมื่อเราได้ยินได้ฟังมามาก และจดจำธรรมะกัณฐี ถ้าเป็นสิ่งที่ เป็นธรรมะ สิ่งที่เป็นประโยชน์ และนำความผาสุกมาให้ เหมือนกับการรักษาศีลเจริญภาวนาอย่างนี้ ผีกลนอบรมจิตใจให้สงบ เกิดความทรงจำในการประพฤติปฏิบัติในการอบรมตนเองให้เป็นคนมีศีล เป็นคนมีสมาธิ เป็นคนมีปัญญา และเข้าใจในศิลปวิทยาต่างๆ ก็มีที่ฟัง มีความสุข นี่มันเป็นอย่างนี้ เมื่อเราเป็นคนมีปัญญา

บัดนี้ จาคะ เรา รู้จักเสียสละให้ปันของแก่บุคคลที่ควรให้ปัน บัดนี้ เรารู้จักเข้าใจว่า เอ... คนเราทุกคนเมื่อจะจำแนกแจกทานสิ่งของอะไร ให้แก่กันและกันนี้ อยากให้มีความสุข เราก็เข้าใจในการแบ่งปัน ซึ่งกันและกัน เป็นความเมตตาต่อกันและกัน เป็นคนที่มีปัญญา มีความรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เราก็ควรที่จะได้ฝึกฝนอบรมตนเอง

ให้ทำในสิ่งนั้น ให้ปฏิบัติในสิ่งนั้น ให้พูดในสิ่งนั้น ให้คิดอ่านในสิ่งนั้น ที่มีคุณค่ามีประโยชน์เกิดขึ้น แล้วสิ่งใดที่มันไร้ประโยชน์ ทำให้มีความทุกข์ความเดือดร้อนเกิดขึ้นทั้งตนและบุคคลอื่น เราควรที่จะได้ลดละปล่อยวาง เพราะเราเป็นคนมีปัญญาเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ควรละปล่อยวางเสีย เพราะมันไร้ประโยชน์ เหมือนของที่ไม่มีคุณค่าอะไร เราก็ไม่ต้องไปทำไปพูด ไปคิด ให้มันเสียเวลาเปล่าๆ

เหตุฉะนั้น คนทั้งหลาย ถ้าเข้าใจในสิ่งที่ได้กล่าวมานี้ ก็เรียกว่ามีศรัทธา เชื่อสิ่งที่ควรเชื่อ ที่มีผลมีประโยชน์ สอง มีศีล รักษากาย วาจา และรักษาจิตใจของตนเองด้วยให้เป็นปกติ สาม มีหิริ ความละอายต่อบาปทุจริตทั้งหลาย ทั้งทางกาย วาจา ใจ สี่ โอตตัปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาป ที่ได้ทำทางกาย พูดทางวาจา และคิดทางจิตใจ ที่ไม่ดีไม่งามเกิดขึ้น ห้า พาหุสัจจะ การเป็นคนที่เคยได้ยิน ได้ฟังมามาก เรียกว่าไปศึกษามาก ในทางธรรมกัมมัตถ์ และรู้ศิลปะเทคโนโลยีต่างๆ จะทำอะไรต่างๆ หก จาคะ บริจาคจำแนกแจกทาน เสียสละสิ่งของควรแก่บุคคลที่ควรให้ปัน เจ็ด เราเข้าใจในเรื่องอย่างนี้ ด้วยปัญญา มีปัญญารอบรู้และเข้าใจดีในสิ่งเหล่านี้ เราจะได้ปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้อง เพื่อจะนำผลนำประโยชน์ ให้เกิดมีความสุขทั้งตน บุคคลอื่น และส่วนรวม นี่ก็เรียกว่าเป็นอริยทรัพย์

อริยทรัพย์ ๗ อย่างนี้ดีกว่าทรัพย์ภายนอก เพราะเป็นสมบัติภายใน เป็นทางปัญญาที่จะทำให้เรารอบรู้ในสิ่งเหล่านี้ เมื่อบุคคล รอบรู้ใน

สิ่งเหล่านี้ด้วยปัญญาแล้ว ก็จะพัฒนาตนเอง ปฏิบัติตนเองไปในทางที่ดี เร่งทำความดี ก็เรียกว่าเป็นทรัพย์อยู่ภายในจิตใจ เป็นทรัพย์ทางด้านปัญญา ปัญญารอบรู้ในสิ่งต่างๆ ก็ดีกว่าทรัพย์ภายนอก ทรัพย์ภายนอกก็มีเงินทอง สิ่งของทั้งหลาย

เหตุฉะนั้น เราควรเริ่มแสวงหาอริยทรัพย์เพื่อให้มีในสันดานตน คำว่าอริยทรัพย์นั้นเป็นทรัพย์ที่ควรจะแสวงหา ควรที่จะปฏิบัติ ควรที่จะศึกษา ควรจะพัฒนาตนเอง น้อมนำไปประพฤติปฏิบัติฝึกหัดตนเองให้มีทรัพย์ภายในให้เกิดขึ้นแก่ตน เพื่อจะได้อาศัยทรัพย์ภายในนี้ให้ตนเองเกิดความร่มเย็นเป็นสุข เพราะมันมีอยู่ในตนเอง มันก็ดีกว่าทรัพย์ภายนอกทั้งหลาย ทรัพย์ภายนอกทั้งหลายก็อำนวยความสะดวกให้อยู่ แต่มันเจือไปด้วยทุกข์ เหมือนคนเรามีเงินทองแก้วแหวนเพชรนิลจินดา ช้าง ม้า โค กระบือ ตีกราม บ้านช่อง สถานที่ ของใช้อำนวยความสะดวกทั้งหลาย ก็เรียกว่าเป็นทรัพย์ภายนอก แต่ทรัพย์ภายในนี้ที่ตั้งอยู่ในความเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด จะทำให้บุคคลนั้นจะไปไหนมาไหนก็ดี เป็นคนมีทรัพย์อยู่ในใจของตนเอง แล้วก็จะอำนวยความสะดวกให้ และมีความสุขเกิดขึ้นแก่ตน

เหตุฉะนั้น พวกเราทั้งหลายก็ควรมาชวนชวาย พินิจพิจารณาเรื่องอริยทรัพย์ทั้ง ๗ อย่างนี้ เพื่อเป็นคุณงามความดีที่มีในสันดานตนเองอย่างประเสริฐ พวกเราท่านทั้งหลาย ควรแล้วที่เราจะศึกษาพินิจ

พิจารณาอริยทรัพย์ให้เกิดให้มีขึ้นแก่ตน ผลก็จะได้รับความสุข ความเจริญ มีที่พึ่งของตนเองได้ ให้เป็นคนที่ไม่หวั่นไหว เป็นคนที่ เข้าใจและมีความหมั่นเพียรในการปฏิบัติ ผูกหัดอบรมตนอยู่ใน คุณงามความดี ผลก็จะทำให้มีความสุขแก่ทั้งตนเองและบุคคลอื่นด้วย นี่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ส่วนมากแล้วจะเป็นประโยชน์ของตน เพราะ ตนเองมีทรัพย์ ทรัพย์ก็คือปัญญานั่นเอง มีปัญญารอบรู้ ทั้งทางถูก และทางผิด และนำไปคิดไปพัฒนาขึ้น จึงเรียกว่าเป็นทรัพย์ทาง ด้านสติปัญญา อยู่ในจิตใจของตนเอง เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด

เหตุฉะนั้น ผู้มีอริยทรัพย์จึงเปรียบเหมือนนักปราชญ์ ผู้มีความฉลาด ในการพัฒนาตนเอง ศึกษามาแล้ว ปฏิบัติมาแล้วได้ผลได้ประโยชน์ มาแล้ว นำความสุขมาให้แล้วทั้งแก่ตนและบุคคลอื่น เข้าใจในสิ่ง ทั้งหลายเหล่านี้ จึงเรียกว่าเป็นผู้มีทรัพย์ภายใน บุคคลใดศึกษาและ เข้าใจในอริยทรัพย์ภายในแล้ว จะเป็นบุคคลที่มีที่พึ่ง เป็นคนที่มี ความอบอุ่น แข็งแรง เบิกบาน ไปไหนมาไหนก็ดี ก็อาศัยทรัพย์ ภายในของเรานี้เป็นเครื่องประกอบ เป็นที่พึ่งของตนเองได้ เกิด ความร่มเย็นเป็นสุขได้ ก็เรียกว่าเป็นคนไปไหนเป็นคนคล่องตัว เฉลียวฉลาด รู้เรื่องราว รู้ถูกรู้ผิด มีความคิดความอ่าน สร้างสรร พัฒนาไปในทางที่ดี เราจะได้มีความสุขเกิดขึ้นแก่ตน

เหตุฉะนั้นพวกเราทั้งหลายที่เป็นผู้ที่มีการศึกษาหลักธรรมของ พระพุทธเจ้าแล้ว เราควรศึกษาให้เข้าใจทั้งทรัพย์ภายนอกและทรัพย์

ภายใน ทรัพย์ภายนอกมันมีคุณค่ามีประโยชน์อย่างไร เราก็ศึกษาให้เข้าใจเพราะเป็นผู้มีปัญญา ทรัพย์ภายในนั้น เมื่อเราศึกษาให้เข้าใจแล้ว ได้รับผลได้รับประโยชน์ มีความสุขสบายภายในใจของเราอย่างไร เราก็ควรที่จะเข้าใจในเรื่องอย่างนั้นด้วย เมื่อเราเข้าใจแล้ว ก็เรียกว่าบุคคลนั้นมีที่พึ่ง มีทรัพย์สมบัติอยู่ประจำตัวแล้วก็จะทำให้มีความสุขความสบายเกิดขึ้นแก่ตนได้ตลอดไป

เพราะเหตุฉะนั้นแล การบรรยายธรรมเรื่องอริยทรัพย์ ตั้งแต่ต้นจนอวสานนั้นก็เห็นเวลาพอสมควร ก็ขอให้ทุกคนเมื่อได้ยินได้ฟังควรกำหนดจดจำ และน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติ ผีกัดกายวาจาใจของตน ผีกฝนอบรมตนให้เป็นคนมีสติปัญญา รอบรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ ก็จะนำความสุขมาให้ ขออำนวยการให้ทุกคน เมื่อได้ยินได้ฟัง และกำหนดจดจำให้ดี นำไปประพฤติปฏิบัติอบรมตนได้แล้ว เรามีความปรารถนาประสงค์จำนงค์ใด ก็ขอให้สำเร็จสมความมุ่งมาดปรารถนา และก็ขอให้คุณพระศรีรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จงโปรดประทานพรให้บุคคลทั้งหลายนั้น ได้มีความสุขความเจริญ และขอให้จงเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ได้ดวงตาเห็นธรรม นำชีวิตของตนให้พ้นจากกองทุกข์ทั้งปวงไป การบรรยายธรรมาก็เห็นเวลาพอสมควร ก็ขอยุติลงคงไว้เพียงแค่นี้ เວ်งก็มีด้วยประการฉะนี้ ขอเจริญพร

อริยทรัพย์ ๗ ประการคือ ๑) ศรัทธา ๒) ศีล ๓) หิริ ๔) โอตตัปปะ ๕)
พาหุสัจจะ ๖) จาคะ และ ๗) ปัญญา

ทรัพย์สินภายนอกและทรัพย์สินภายใน

บุคคลทั้งหลายบางบุคคลก็จะคิดว่า การแสวงหาแต่ทรัพย์สินภายใน อย่างเดียวนั้นไม่มีทรัพย์สินภายนอก มันจะอำนวยความสะดวกให้เรา มีความสุขได้อย่างไร อาจจะมีผลเสียในธรรมเทศนาภักดิ์นี้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม เราก็จะเข้าใจในเรื่องนี้เองว่า ถ้าหากบุคคลนั้น พากันศึกษาและเข้าใจว่าทรัพย์สินภายนอกเขามีประโยชน์อย่างไร เช่น มีเงิน ถ้าเราแสวงหาเงินมาได้ เราไปซื้อสิ่งของต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ ได้ มันก็เป็นประโยชน์แต่มันเป็นทรัพย์สินภายนอก มันอำนวยความสะดวกให้ เหมือนกับซื้อรถซื้อเรือซื้อบ้านซื้อช่องซื้อสิ่งของ เครื่อง นุ่งห่มอะไรต่างๆ เครื่องอำนวยความสะดวกมีมากมายหลายสิ่ง หลายอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เรา ทรัพย์สินสมบัติทั้งหลายนี้ บัดนี้ เครื่องอำนวยความสะดวกที่เราซื้อมา ซื้ออยู่ซื้อกินก็ดี อะไรต่างๆ ก็แล้วแต่ มันมีมากมายก่ายกอง ที่บุคคลทั้งหลายจะซื้อ เอาสิ่งของทั้งหลายนั้นมา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ตน มันก็เป็นวัตถุทั้งหลาย เอามาใช้มันมีความสะดวก เช่นเรามีรถ เราซื้อรถ มาหลายคันอำนวยความสะดวก แต่มันเจือไปด้วยทุกข์ ต้องรักษา เราสร้างบ้านหลังใหญ่หลังโตเราก็ต้องรักษา ถ้าเราสร้างหลายๆ หลัง ก็ยังต้องรักษามากขึ้น

เหมือนบุคคลทำงานอะไรหลายบริษัทนี้ละ ถ้าเราทำงานหลายบริษัท นี้เราก็ต้องดูแลหลายบริษัท ไม่ได้พักผ่อนทุกข์ยากลำบาก เราก็ จะมีความลำบากมีทุกข์เกิดขึ้น นี่มันเป็นอย่างนี้ ทรัพย์สินภายนอก

เราทำอะไรทำสวนก็เหมือนกัน ทำพื้นที่กว้างใหญ่เท่าไรก็ยังรักษา
มากขึ้น มันเป็นอย่างนี้ ถ้าพูดถึงมีชุมชนมีบริวารมาก มันก็ต้อง
ดูแลบริวารให้ความสะดวกแก่เขาเลี้ยงดู ดูแลเขา ภาระก็มีมากขึ้น
เหมือนกัน นี่มันเป็นอย่างนี้ มันก็เป็นทรัพย์สินภายนอก ถ้ามีช้าง
หลายเชือกอย่างนี้ก็ต้องลำบาก มีโคหลายตัว มีกระบือหลายตัว
อย่างนี้ มีหมูหมาเปิดไก่ก็แล้วแต่ แมวอะไรต่างๆ ที่เราเอามา
เลี้ยงไว้ อย่างนี้หลายๆ อย่าง มันก็เป็นทรัพย์สินอำนวยความสะดวก
ภายนอกแต่ก็ทำให้เกิดทุกข์ในการดูแลสิ พระพุทธเจ้าสอนว่า
มันเจ็บปวดด้วยทุกข์ คิดดูซิเรามีอะไรอยู่ในบ้านของตนเองที่ซื้อมาไว้
ก็ต้องเก็บต้องรักษาต้องดูแล เดียวมันเก่าคร่ำครวญก็ซ่อมดูแลรักษา
มัน เนี่ย มันเป็นอย่างนี้

ดูดีๆ จะได้เข้าใจ โอ้ย...ทรัพย์สินภายนอก ของใช้ของสอยเครื่อง
นุ่งห่ม มันต้องดูแลหมดเลย สารพัดหลายสิ่งหลายอย่าง บุคคลใด
ซื้อมากเท่าไรก็จะมีภาระมากในการดูแลรักษา ยิ่งจะทุกข์มากขึ้น
ซินี้ เรียกว่า ทรัพย์สินภายนอกนะ มันเจ็บปวดด้วยทุกข์ การเก็บรักษา
ดูแลสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นมันก็เป็นภาระ ดูดีๆ นะ อะไรทุกอย่างล่ะ
ถ้ามันมีมากขึ้นมันก็มีภาระมากขึ้นนั่นเอง แม้เรามีเงินมากก็เหมือนกัน
ก็จะเกิดเป็นห่วงพะวงบางคน เป็นทุกข์กับเงิน บัดนี้เอาเงินไปให้เขา
กู้ ให้เขายืมนั่นแหละ ถ้าเขาไม่ส่งคืนให้ทั้งดอกเบี้ยยทั้งต้นทุนเนี่ย
มันจะเป็นอย่างไร มันจะมีทุกข์มัย มีทุกข์กับเงินอีกแล้วนี่ เรียกว่า
ทรัพย์สินสมบัติทำให้ตนเองมีความทุกข์ แต่ว่าตนเองไม่ละก็เลยทำให้
ตนเองมีความทุกข์เกิดขึ้น เพราะอะไร ก็เพราะอยากได้มากๆ ขึ้น

นั่นเอง อยากได้มากๆ ขึ้น มันก็ดีอยู่ แต่ว่าเมื่อมันยังไม่ได้ดี ที่มันทำให้เกิดทุกข์ นี่ สมบัติมันเป็นอย่างนี้เอง ของภายนอก บางคนอยากได้บ้านเหมือนกัน มันยังไม่มีบ้านมันก็ทุกข์อยู่ กว่าจะสร้างบ้าน กว่าจะสร้างมันจะเสร็จได้อยู่ได้นอน ถ้ามันหลังใหญ่จริงๆ รักษาความสะอาดไม่ไหวอีก หลังคารั่วอีก ประตูหน้าต่างเสียอีก ห้องน้ำพังอีก เอ้า...เกิดทุกข์อีกละ เห็นมั๊ย คนที่มีความทุกข์กับบ้านช่องก็ทุกข์ มันมากเกินไปแล้วก็เลยทำให้เกิดทุกข์อย่างนี้แหละ นี่ทรัพย์สมบัติภายนอกมันเป็นอย่างนี้ เราดูนะ มีช้างม้าโคกระบือ และสัตว์ต่างๆ หลากอย่าง เวลาเรามีมากๆ นะ เขาต้องเลี้ยงดูแลรักษานะ ลำบากมั๊ย เขาเลี้ยงสิ่งของต่างๆ ที่เป็นสัตว์นะ เขาก็ทุกข์กับสัตว์นั้นมั๊ย บางคนเลี้ยงหมาก็ทุกข์กับหมา บางคนเลี้ยงแมวทุกข์กับแมว บางคนเลี้ยงโคทุกข์กับโค บางคนเลี้ยงกระบือทุกข์กับกระบือ เลี้ยงหมูเห็ดเห็ดไก่อะไรก็แล้วแต่ เลี้ยงอะไรมันก็ทุกข์กับสิ่งเหล่านั้นแหละ เพราะเราต้องดูแลรักษาสัตว์นั้น ถ้าเราดูแลจริงๆ นะ มันทุกข์นะ ทรัพย์ภายนอก ถ้าเราพิจารณาดูดีๆ นะ มันมีความทุกข์กับทรัพย์ภายนอก

บัดนี้ ลูกหลานก็เหมือนกับทรัพย์ภายนอกอีกอย่างหนึ่ง เพราะมันเป็นตัวคน ต้องดูแลมันอีก บางคนก็ทุกข์กับลูก บางคนก็ทุกข์กับหลาน มีลูกมากเกิดทุกข์มาก มีหลานมากก็เกิดทุกข์กับหลานอีก จนหน้าเหี่ยวหน้าแห้งเลย คุณตาคุณยายทุกข์กับหลานเนี่ย มันเป็นอย่างนี้แหละ เราดูดีๆ นะ อย่างทุกวันนี้ ถ้ามีลูกหลานหลายคนนะ มันจะเป็นโรคประสาทนะมีลูกมาก ถ้าลูกหลาน ไม่ดียิ่งทุกข์มาก คนทุกข์กับลูกกับหลานนี้แหละ

เหตุฉะนั้น เหมือนกับสมบัติภายนอก บุคคลก็อยากได้แต่ก็มากลัวว่าเมื่อได้สิ่งนั้นมาแล้วจะเป็นทุกข์ ถ้าเวลาเราอยากได้เงินมาก มันก็เป็นทุกข์ เมื่อได้มาแล้วก็มาเป็นทุกข์กลัวเงินหาย อยากได้สามีภรรยา ก็มากลัวกัน อยากได้ลูกก็กลัวลูก อยากได้หลานก็กลัวหลาน...เฮ้อ ได้บวชแล้วก็กลัวบวชไม่ดี มันเป็นอย่างนี้ไปหมด ได้รถก็กลัวรถหายรถเสีย ได้ขึ้นเครื่องบินก็กลัวเครื่องบินเสียเครื่องบินพาดก ได้เรือก็กลัวเรือล่ม ได้ของใช้อำนวยความสะดวกกลัวมันหายกลัวขโมยลักไป มันทุกข์ไปหมดแหละ เพราะเราติดทุกข์กับสิ่งเหล่านั้น มันเป็นอย่างนี้แหละทรัพย์สินภายนอก ไม่เหมือนทรัพย์สินภายใน เราลองคิดดู แต่ก็จำเป็นต้องแสวงหา แต่มันเจือไปด้วยทุกข์เท่านั้นเองเมื่อเราหาได้มาแล้ว

เหตุฉะนั้น เราก็คควรที่จะพากันศึกษา ถ้าเราศึกษาแล้วเราจะได้เข้าใจ โอ้...มันเป็นอย่างนี้เอง พระพุทธองค์จึงทรงสอนเอาไว้ให้ศึกษาให้เข้าใจ ให้พอเหมาะพอสมกัน การใช้ทรัพย์สินภายนอกนี้จะแสวงหาให้เป็นสัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตให้ชอบธรรมให้เหมาะสม ให้พอเพียงและเพียงพอ ให้รู้จักหยุด พอเหมาะพอสมกับกำลัง ให้พอประคองตนอยู่ได้ อย่าให้มันเกินไป ถ้าเราดิ้นรนเกินไปมันจะเกิดทุกข์กับทรัพย์สินภายนอกเนีย ถ้าไม่เชื่อก็ลองคิดเอาดูดีๆ นะ คนทั้งหลายมีความทุกข์กับทรัพย์สินภายนอกเนียเมื่อหาได้แล้ว เมื่อเราอยากได้มันก็ต้องมีทุกข์ ถ้าเราไม่มีมันก็ยิ่งทุกข์ ถ้าเรามีมากก็เกิดมีทุกข์อีกแหละ เพราะเราต้องดูแลสมบัตินั้น มันไม่พอเหมาะพอสมไม่พอดี คิดดูดีๆ ว่ามันเป็นอย่างนั้นมั๊ย

เราทุกคนนี่นะไม่ว่าพระว่าโยม เราดูเอาเองก็จะรู้จักว่ามันเป็นยังไง มันทุกข์หรือมันสุขมีสมบัตินี้ เราคิดดูอย่างนั้นก็แล้วกัน จะเข้าใจได้ทรัพย์สินภายนอกนี้ มีส่วนก็ทุกข์กับส่วน มีต้นไม้มากก็ทุกข์กับต้นไม้ เขาต้องดูแลเห็นมัย ต้องปรับปรุง มีอะไรก็...เอ้อ...มันมีทุกข์ เหมือนมีรถมันก็ให้ความสุขแต่โทษมันก็มีมาก เข้าใจมัย ก็ดูสมบัติ รถนี้มันมีโทษมาก หนึ่ง วิ่งออกไปมันก็ต้องกินน้ำมันแล้วเสียสตางค์ วิ่งออกไปสกปรกก็ต้องอาบน้ำให้รถอีก แล้วก็หาบ้านให้รถอยู่อีกแหละ เพราะรถก็ถูกฝนถูกแดด แล้วเวลารถมันเสียก็ต้องเข้าอู่ซ่อม เสียเงินเข้าไปอีก มันเป็นอย่างนี้แหละนะรถ แล้วเค้าก็กำหนดเสียค่าภาษีเสียค่าประกันอีก อู๊ย...เรามีรถคันเดียวก็ทุกข์มากแล้ว มีหลายๆ คันยิ่งจะทุกข์มาก เสียภาษีมากดูแลมากขึ้น เอ้า ใครอยากมีมากมีน้อยก็คิดดูเอาเองก็แล้วกัน มันจะมีความสุขหรือจะมีความสุข พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ มีสมบัติทั้งหลายภายนอกเจอไปด้วยทุกข์ มีทั้งทุกข์ทั้งสุขปนกันไปด้วยกัน รถนั้นมันก็ให้ความสุขเราอย่างเดียวคือ นั่งไปที่โน่นที่นี้ถึงจุดหมายปลายทางเท่านั้นเอง แต่โทษมันก็มีมากเหมือนกัน มันเป็นอย่างนี้เอง ลองคิดดูดีๆ เราก็จะรู้ได้ว่า เป็นอย่างไร

แม้แต่ เครื่องนุ่งห่มของใช้เนี่ย ถ้าเรามีมากเราก็มีความสุขมากด้วย ก็ลองดูคนมีเครื่องนุ่งห่มหลายๆ หลายๆ ชุดนี้ มันเป็นอย่างนี้ เอ้า...ต้องซื้อเครื่องซักผ้า ต้องเสียค่าน้ำปะปา แล้วเสียเคมีที่มาใส่น้ำ ให้มันฟอกความสกปรกออก ซักเรียบร้อยแล้วต้องหาที่ตาก ตากแดดแห้งแล้วต้องมารีดเสียไฟฟ้าอีก แล้วต้องหาตู้ใส่เสื้อผ้าอีก

โอ...ระวังให้ดีนะ บุคคลใดมีเครื่องนุ่งห่มมากๆ มันจะเกิดทุกข์มากนะ นี่มันเป็นอย่างนี้แหละ มันอำนวยความสะดวกให้มางุ่นกัน ความละอายเท่านั้นเอง เป็นเครื่องประดับประดาเท่านั้นเอง เราเป็นมนุษย์ก็ให้ปกปิดร่างกายกันความละอายให้เรียบร้อย มีเท่านั้นแหละ แต่ถ้าเรามีเครื่องนุ่งห่มมาก เราก็เกิดทุกข์กับเครื่องนุ่งห่มมากเท่านั้นเอง เนอะ...สมบัติข้างนอกก็เป็นเช่นนั้นเอง ดูเอาเองดีๆ นะว่า เป็นความจริงหรือไม่จริง

พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้ว่า สุขอิงอามิสเจือไปด้วยทุกข์ ไม่เหมือนนิรามิสสุข สุขที่อยู่ในความสงบ คนสงบเป็นคนมีศีล มีธรรม มีสมาธินี้ จิตใจตั้งมั่นอยู่ในความสงบ จึงเรียกได้ว่าเป็นนิรามิสสุข สุขไม่อิงอามิส ไม่เจือไปด้วยทุกข์ มีแต่สุขล้วนๆ โดยเฉพาะ อันนี้คือสุขจากการฝึกฝนอบรมจิตใจให้สงบเป็นสมาธิ เมื่อจิตใจสงบเป็นสมาธิเราก็มีความสุขพักหนึ่งนะ จิตสงบ จิตไม่วุ่นวาย

ทีนี้ ท่านทั้งหลายมาพิจารณาเรื่องการละกิเลส ถ้าเราละกิเลสความโลภ ความโกรธ ความหลง ปลดปล่อยออกจากดวงใจของเราได้ ยิ่งจะทำให้เรามีความสุขมากขึ้นอีกนี่ ยิ่งเบาสบายนะ ก็เพราะรู้จักเลิกละ ละกิเลส ความโลภ โลภะก็รู้จักละ ปล่อยวางไป ความโทสะ โกรธเกลียดเคียดแค้นอะไร ก็ปล่อยวาง พยาบาทอาฆาตจองเวร ก็รู้จักลดละปล่อยวางออกไป ความโมหะหลงใหลที่ไม่เข้าใจนั้น เราก็ต้องปฏิบัติให้เกิดสติปัญญาให้รอบรู้ขึ้นมา มีวิชา รู้จักถูก รู้จักผิด รู้จักสิ่งเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ เข้าใจ รู้จัก

พัฒนาตนเอง เกิดความสบายเป็นนิรามิสสุขเกิดขึ้น เราได้ที่พึงทาง
ธรรมะ พึ่งความสงบ พึ่งความฉลาด รู้ต้นสายปลายเหตุที่เกิดขึ้น
ที่ดับ สิ่งของทั้งหลายนี้รู้จักปลงรู้จักวาง ใจก็จะไม่ยึดมั่นถือมั่น
ถ้าใจไม่ยึดมั่นถือมั่นก็ใช้สอยสิ่งต่างๆ เหล่านั้นไปเฉยๆ ซิ สิ่งของ
ต่างๆ นะ เมื่อสิ่งของทั้งหลายเหล่านั้นมันแตกมันพัง มันแตกสลาย
ไปก็รู้จักวาง เราก็กแสวงหาใหม่เพื่อใช้เท่านั้น จิตใจมันจะไม่หวั่นไหว
แล้วก็จะไม่มีความทุกข์กับสิ่งทั้งหลายเหล่านั้น นี่มันเป็นสิ่งที่ดี
อย่างนี้ ทรัพย์ภายใน

เหตุฉะนั้น เราควรที่จะแสวงหาทรัพย์ภายนอกด้วยความเข้าใจ
ทรัพย์ภายในก็ให้เข้าใจที่จะแสวงหาเพื่อเป็นที่พึ่งเอาไว้ ทำให้เรา
ได้รับความสุขความสบายเกิดขึ้น เหตุฉะนั้นพวกเราควรพากันศึกษา
เล่าเรียนธรรมะ ธรรมะเป็นเครื่องที่จะทำให้เรามีปัญญาในสิ่งทั้งหลาย
เหล่านั้น ว่าเขาเป็นของอยู่ปกติธรรมดาตั้งอยู่ประจำโลก ถ้าหากเรา
พากันศึกษาให้เข้าใจว่า มันก็เป็นธรรมดาธรรมดานะอยู่ในโลกนี้
มีทั้งทุกข์ทั้งสุขอย่างนี้ ถ้าบุคคลผู้ใดมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดก็จะ
มีสุข สบายกว่าหนอย ถ้าบุคคลไหนไม่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด
วิ่งหาแต่ทรัพย์ภายนอก เวลาที่มีความทุกข์เกิดขึ้นในจิตใจของตน
ก็จะลำบากมากนะทุกข์เกิดขึ้นกับทรัพย์สมบัตินี้ กลุ้มใจ มีดมน
อนธการไป เมื่อเวลาที่มีความกลุ้มใจ บางบุคคลก็คิดจะฆ่าตนเอง
ตายแน่ะ มันยุ่งมากนะกับทรัพย์ภายนอก ถ้าหากว่าเป็นทรัพย์ภายใน
นั้น รับรองเลย ไม่ต้องฆ่าตนเองหรอก เพราะมันมีความสุขความสบาย
อยู่สบาย เหมือนบุคคลไม่มีเงินมากแต่รู้จักธรรมะ รู้จักใช้สมบัติ

พอได้ใช้ได้สอย ไม่ดีมันให้ตนเองมีความทุกข์เดือดร้อนอะไรนะ บุคคลมีธรรมะจะเป็นอย่างนี้ เพราะเขารู้จักรักษาจิตใจของเขา รู้จักฝึกฝนอบรมตัวของเขา เขาก็ได้รับความสุขเกิดขึ้นแก่ตน

ก็เพราะเหตุฉะนั้นแล ทุกคนควรแล้วนะที่จะศึกษา ควรจะพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญ เพื่อจะได้แก้ไขพัฒนาตนเองให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นไปในธรรมะ เพื่อให้ดวงตาเห็นธรรม เพื่อจะนำชีวิตของตนเองนี้ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงไป ทำให้จิตใจของเราอยู่เกษมศานต์ สำราญและมีความสุข ทุกคนจึงจะได้พบพุทโธ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่นอยู่ ผู้แช่มชื่นเบิกบาน ก็คือปัญญานั่นเอง รอบรู้ในกองสังขารทั้งหลายทั้งปวงนั่นเอง ที่จะทำให้คนมีความสุขสบายมีความสุข เป็นสิ่งที่บุคคลพึงปรารถนาเอาไว้

เหตุฉะนั้น พวกเราเป็นนักปฏิบัติ ก็ควรฝึกหัดตนเอง เพื่อดำเนินวิธีชีวิตไปในทางที่ชอบ ประกอบแต่คุณงามความดี ให้เกิดให้มีขึ้นแก่ตน ผลก็จะได้รับความสุขความเจริญ ตามความมุ่งมาดปรารถนาที่ตนเองตั้งสัจจะอธิษฐานเอาไว้โดยทั่วกัน นี่เป็นสิ่งที่เราควรพิจารณาทำให้เกิดผลเกิดประโยชน์ขึ้นในชีวิต จึงเรียกว่าเป็นชีวิตที่มีคุณค่า เป็นชีวิตที่เป็นมงคลที่สุดที่เราเกิดขึ้นมาได้เป็นมนุษย์ เป็นผู้มีจิตสูงกว่าสัตว์เดรัจฉานทั้งหลาย ก็เรียกว่า แสงสว่างได้จากความเฉลียวฉลาดของมนุษย์ เมื่อหากปฏิบัติดำเนินวิธีชีวิตที่ถูกต้องแล้ว ก็เหมือนบุคคลเดินทางที่ถูกต้องก็ไปถึงจุดหมายปลายทางนั่นเอง พ้นทุกข์ตามความมุ่งมาดปรารถนาที่ตนเองตั้งเอาไว้ ควรแล้วที่

พวกเราทุกคนจะพากันปฏิบัติให้เกิดให้มีขึ้นแก่ตน ใครจะได้มาก หรือได้น้อยก็ดี แล้วแต่สติปัญญาของใครจะฉลาดกว่ากัน นี่คือ ข้อสำคัญอยู่ตรงนี้แหละ การพัฒนาตนเองให้มีสติปัญญา แม้เรา ไปที่ไหนๆ นะ จะได้รับความสะดวกสบาย

สติปัญญานี้เป็นทรัพย์อันประเสริฐนะ คนมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถรักษาทรัพย์สมบัติไว้ได้ ไม่เสื่อมคลายหายไปเปล่าประโยชน์ ถ้าบุคคลที่ขาดสติปัญญาไม่มีสติปัญญา ไม่สามารถจะรักษาทรัพย์สมบัติไว้ให้คงที่ได้ ให้เจริญได้ เหมือนบางบุคคลนี้ เมื่อปู่ตายแย่งทรัพย์สมบัติให้ไปแล้ว ให้ที่นาที่สวน ให้เงินให้ทอง ก็เอาไปใช้ในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ เสียหายไปหมดเลย ตัวอย่างเช่น เล่น การพนัน กินเหล้าเมายา ก็มีความทุกข์มาก คนไม่มีสติปัญญา จะเป็นอย่างนี้แหละ เราก็เห็นกันทั่วบ้านทั่วเมืองอยู่ ถ้าคนมีสติปัญญา นะ พ่อพ่อแม่ปู่ย่าตายายแย่งทรัพย์สมบัติให้แล้ว บุคคลนั้นก็รักษา ทรัพย์สมบัติไว้ได้ เช่น เงินก็เอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ นาสวนก็ รักษาครอบครองไม่ได้ขายไปที่ไหน พัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป เนะ บุคคลที่มีปัญญาก็เป็นอย่างนี้ รักษาทรัพย์สมบัติได้อย่างมั่นคงให้ เจริญรุ่งเรืองได้ เพราะอาศัยสติปัญญานั้นเอง แม้จะเป็นธรรมชาติ หมดไหนก็แล้วแต่ ทำอะไรทุกอย่างก็อาศัยซึ่งสติปัญญาเป็นผู้ที่ ชี้นำทาง จะทำให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขตามความมุ่งมาดปรารถนา ด้วยกันทุกคนเทอญ

อบายมุข

คำว่าอบายมุขคือเหตุแห่งเครื่องฉิบหาย ๔ อย่าง เครื่องฉิบหายก็คือเครื่องหายนะ เครื่องไม่มีประโยชน์ เครื่องเสื่อมเสียในชีวิตของคนที่เราเกิดขึ้นมาแล้ว ถ้าหากเราปฏิบัติตนอย่างนั้นมันก็ไปในทางที่เสื่อมเสียหาย ในชีวิตของคนเราที่ว่าเป็นมนุษย์ที่มีจิตสูงเป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด ทำไมจึงไปตกอยู่ในอำนาจของกิเลสอย่างนี้ ความเสื่อมเสียหายอย่างนี้

ก็อย่างกล่าวได้ว่า ๑) ความเป็นนักเลงหญิง เราก็จะรู้จักคำว่านักเลงหญิง แต่นักเลงชายมันก็มีเหมือนกันใช่ไหม ทุกวันนี้เหมือนๆ กัน ชินะ ดื้อเท่าๆ กันทั้งผู้หญิงผู้ชาย ผู้หญิงมันก็ดื้อไม่ใช่หว่าแต่ผู้ชายเท่านั้นที่เป็นนักเลง เข้าใจมั๊ย ผู้หญิงที่ประพฤติตัวไม่ดีก็มีอยู่ทั่วประเทศไหม๊ นักเลงชายนั้นแหละผู้หญิง ถ้าผู้ชายก็เป็นนักเลงหญิง เทียบผู้หญิงกันนะ แม้จะมีครอบครัวมีภรรยา มีลูกก็จะยังเที่ยวอยู่นั่นแหละ เกิดเป็นโรคเอ็ดส์จนตายไปก็มีมากมายหลายคนแล้ว

เมื่อคนประพฤติอยู่เช่นนี้แล้วความเสียหายมันเป็นอย่างไรประการแรก ถ้าเรามีครอบครัวอยู่เราก็ผิดศีล เข้าใจไป เทียบผู้หญิงมันเป็นอย่างนี้ ถ้าเขามีผัวอยู่เขาไปเทียบผู้ชายก็ผิดศีลข้อกาเมเหมือนกัน ประการที่สอง มีอันตรายเกิดขึ้นได้ ถ้ามีครอบครัว

อยู่แล้วมันจะต้องแตกแยกกัน เราเห็นกันอยู่ว่ามีการทุบตีกันฆ่าฟันกันตาย เข้าใจมั๊ย มันเป็นกันอยู่อย่างนี้ สมมุติว่าผู้หญิงเขามีสามีอยู่นะ ถ้าเราไปเล่นเมียเขาแน่เค้าก็เสียใจ เขาโกรธ สามีเขาก็ฆ่าเราตายได้ใช้มั๊ย มีปัญหาเกิดขึ้นมีอันตรายได้ หรือหากว่าผู้หญิงมีสามีอยู่แล้วแต่ไปชอบผู้ชายคนอื่น เขาก็สามารถไปฆ่าสามีเขาได้ เข้าใจปะ เพราะมันรักผู้อื่น ช้างสาร ภูเขา ข้าเก่า เมียรักไว้ใจปได้นะ ถ้ามันอยากได้ผู้ชายคนอื่นมันก็ปาดคอเราสิ มันจะเอายาเบื่อให้เรากินตาย ยิงเราตายได้ จ้างคนอื่นฆ่าเราตายได้ มันเสียหายนะ ผู้ชายก็เหมือนกัน ถ้าเขาอยากได้เมียใหม่เขาก็ฆ่าเมียเก่าทิ้งเสีย มันมีความฉิบหายอย่างนี้ขึ้นเรื่อย เกิดเรื่องราวฆ่ากัน ไม่มีความสงบ ครอบครัวนั้นจะแตกแยกกัน เป็นทางที่เสื่อมเสียในการครองเรือน เข้าใจปะ เราทุกคนก็ควรจะศึกษาเอาไว้ ประการที่สาม มันเสื่อมเสียเป็นเรื่องเสียเงินเสียทองใช้มั๊ย มันรบกวนเขาเป็นกันอยู่เนี่ย เขามาฟ้องมือที่สามมือที่สี่ เขาวางอย่างนั้น เขามาถามปัญหานั้น ฉะนั้น มันมีอันตรายเกิดขึ้นอย่างนี้ ความเป็นนักเลงหญิง นักเลงชาย เหมือนกันนั้นแหละทั้งผู้หญิงผู้ชาย มันก็ทำความเสื่อมเสียหายเท่าๆ กันแหละ มันเป็นอย่างนี้

เหตุฉะนั้น คนที่ประพฤตินั้นมันไม่รู้จักอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ตน ความทุกข์ยากลำบากเกิดขึ้นในการมีภาระต่างๆ เสียทรัพย์สินสมบัติเสียศักดิ์ศรีของตระกูลด้วย มันเสียหายหลายอย่าง จึงว่ามันเป็นทางเสื่อมเสียหาย

บัดนี้ ๒) ความเป็นนักเลงสุรา คำว่าเป็นนักเลงสุรามันก็ดื่มสุรานี้ ดื่มน้อยมันก็เสียเงินน้อย ดื่มมากมันก็เสียเงินมากนะ โทษประการแรก มันก็เสียทรัพย์สมบัติ ปรากฏเห็นด้วยตนเองแหละ คนดื่มสุรา ประการที่สอง เมามาแล้วก็ก่อทะเลาะวิวาทกัน เกิดเรื่องราวทุบตีกันฆ่ากันก็ได้ ถ้าอาละวาดเกิดเรื่องเกิดราว มันมีแต่เรื่องราวมากมายเกิดขึ้นซ้ำมัย เมาเหล้าก่อทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น ไม่ผิดกับเพื่อนก็มาติดอยู่กับคนที่บ้าน ผิดกับลูกกับเมียกับพ่อ กับพ่อแม่ ผิดกับพี่น้อง มันผิดหลายอย่าง อาละวาดจากที่เมาๆ เนี่ย นี่แหละคนเมาเหล้า แล้วก็พูดมากด้วยนะ เงินมีร้อยเดียวก็ว่า มีสามหมื่นเอามือล้วงกระเป๋าเอาเงินเข้าๆ ออกๆ จนเงินนี้ขาดหมด คนขี้เหล้าเนี่ย มันว่ามีเป็นแสนๆ ล้านๆ มันเป็นอย่างนี้ มันคุยโม้โอ้อวดไปหมด รถมอเตอร์ก็คุยโม้ไปว่ามีลิบคันในบ้านมัน มันเป็นอย่างนี้คนพูดมาก

บัดนี้ โทษประการที่สาม ก็คือไม่ละอายใครนะ คนเมาเหล้าเนี่ย เห็นบ่ เดินเซซ่ายเซซวา แอ่นหน้าแอ่นหลังนั้น เดินไปถนนทางนี้ ทางนั้น ล้มอยู่ที่ไหนผ้าหลุดออกมันก็ไม่ละอายใคร เข้าใจมัย ล้มอาเจียนอยู่บ้านของใครก็ไม่ละอายใครทั้งนั้นแหละ เนอะ ไม่ละอายใครเลยเสียศักดิ์ศรีไปหมด ผู้หญิงผู้ชายถ้าเมาแล้วเท่าๆ กันนะ ถ้าเมาจนเดินไม่ได้เขาก็หามขึ้นรถไปส่งบ้าน มันเป็นอย่างนี้ ไม่ละอายใคร เห็นมัยเขาฟ้อนตามถนนหนทางเนี่ย เกิดไม่ละอายเมื่อพูดก็พูดมากไม่รู้จักถูกจกผิดไม่ละอายใคร

ประการที่สี่ ทอนกำลังปัญญา ถ้ากำลังเมาๆ นี่ เข้าไปประชุม ในการทำงานต่างๆ ก็จำเรื่องอะไรไม่ได้ เห็นมัย เมื่อประธานการประชุมอธิบายเรื่องต่างๆ ก็จำไม่ได้เลย ฟังเทศน์ฟังธรรมจำไม่ได้ ทั้งนั้นนะตอนกำลังเมาเนีย เขาเรียกทอนกำลังปัญญา ทำให้ไม่มีปัญญาเพราะจำไม่ได้ เขาพูดเรื่องราวอะไรต่างๆ ก็จำไม่ได้ ใครอธิบายเรื่องอะไรก็จำไม่ได้เลย จึงเรียกว่า ทอนกำลังปัญญา

บัดนี้ โทษประการที่ห้า มันเป็นบ่อเกิดแห่งโรค คนเมาเนื้เวลา ขับรถก็จะมีอันตรายได้ มันเสียหลัก ขับรถก็ไปชนที่โน่นที่นี้ ตกเหว ชนต้นไม้ ชนหลักกิโลเมตรอะไรต่างๆ หรือไปชนเสาไฟฟ้า ชนรั้วเขากันถนนไว้ ชนรถคนอื่นเขากันเลยซิเนียเมาเหล้า เกิด ความเสียหาย เป็นโรคอันดับหนึ่งเลยใช้มัย นี่แหละอันดับหนึ่งเลย ตายโดยเร็วๆ เลยทีเดียวนั่นนะ อุบัติเหตุเกิดขึ้นเพราะเมาเหล้า ถ้าเกิดโรคภัยไข้เจ็บ ก็เป็นโรคตับแข็งตับบวมเนีย โรคอัมพฤกษ์ อัมพาตเขาเป็นกันอยู่ทุกวันนี้ เป็นเรื่องของคนที่เขาชอบดื่มเหล้า ทั้งนั้นแหละ เหล้ามันเป็นของร้อนไปไหม้ตับ ตับชืดหมด ตับอักเสบ ตับแข็ง ตับบวม แล้วก็เป็นโรคกระเพาะ ตาฝ้าฟาง มีโทษหลาย อย่าง เห็นปะ เป็นอัมพฤกษ์อัมพาต เขาเป็นกันทุกวันนี้ มีแต่เป็น นักเลงเหล้ามาก่อน เราก็กินกันอยู่อย่างนี้

บัดนี้ ประการที่หก บุคคลอื่นเขาก็ต้องติเตียน ถ้าเมาทุกวันๆ นี่ ถ้าเป็นเพื่อนของเราเมาทุกวันๆ แต่เราไม่เมากับมันใช้มัย เราก็คง คิดว่า... เอ้อ... ไฉนมันเมาเหล้าทุกวันเราก็คงติเตียนเขา เดียวก็

มาขอเงิน เราได้เงินเดือนเท่ากันเนียมาขอเงินเราไปซื้อเหล้ากิน มันจะเกลียดกันชิละเนีย เข้าใจป่ะ เอาไปซื้อเหล้ากิน มีเงินเดือนเท่ากันอยู่แต่มันเอาไปซื้อเหล้ากินจนเมาทุกวัน ไม่รู้เรื่องดูแลลูกเมียเลย มันก็มาขอเราบ่อยๆ เห็นบอกเขาเป็นกันมันเป็นอย่างนี้ ผู้หญิงถ้ามันเมาก็เหมือนกัน เขาจะลืบลูกลืมนิ้วไม่รู้ลืมนอนอยู่บ้านใครละ เขาเรียกว่าเสียหาย คนอื่นเขาติเตียน เอ...ไอ้ชีมาละเนีย เขาเรียกคนชีเมา คนเมาคนแก่คนมีศีลธรรมหรือเพื่อนฝูง เขาก็ติเตียนนะ ต้องติเตียน เขาอาจจะถาม ถ้าเป็นผู้ชายมีเมียเมียใครกำลังเดินมา เมียไอ้ชีเหล่า ลูกใครเดินมา ลูกไอ้ชีเหล่าอีก พ่อก็พ่อไอ้ชีเหล่า แม่ไอ้ชีเหล่า เขาเห็นคุณตาเดินมา โอ้...หลานกินเหล้าเก่งนั้น ยายมันเดินมา เขาก็ว่าหลานกินเหล้าเก่งนะยายนี้ เสียทั้งขึ้นทั้งล่องเลยคนเมาเหล้าเนีย เสียศักดิ์ศรีของตระกูล เข้าใจป่ะ นามสกุลมันอย่างไรแซะอะไรนี้ เอาละนี่เขาจะถามหา ทั้งๆ ที่เราเสียคนเดียวนะเราเมาเหล้า แต่เขาติเตียนทั้งตระกูล เข้าใจป่ะ ถ้าวงศ์ตระกูลมันเป็นคนดีทุกคนเขาก็เป็นคนดีอยู่ไม่เสียหายอะไร แต่เราเป็นคนเสียคนเดียว เขาก็ติเตียน คนเมาเหล้าจะเป็นอย่างนี้ เหตุฉะนั้น ถ้าหากเรารู้โทษของการดื่มสุราก่อนเราจึงจะรู้จักวาง ไม่ดื่มสุรา มันเป็นอย่างนั้น ความเป็นนักเลงสุรา

บัดนี้ ๓) ความเป็นนักเลงการพนัน โทษของมันเนีย ประการแรก เมื่อชนะย่อมก่อเวร ทำไมจึงก่อเวรเมื่อเราชนะ เราเล่นการพนันได้เงินเค้า เค้าก็จะหมดตัว แต่เราจะไม่ไปเล่นกับเขาอีก บัดนี้ เขาโกรธเราเขาก็จะตามฆ่าเราได้ เขาผูกเวรเอาไว้นั้นแหละ เราก็

ต้องไปเล่นการพนันอีกนั่นแหละ มันเป็นอย่างนี้ ชนเย่อมก่อเวร
 ประการที่สอง เมื่อแพ้เราเสียเงินเย่อมเสียตายทรัพย์ที่เสียไป เข้าใจบ่
 มันเสียมาก การเล่นการพนันนี้ มันเป็นอย่างนี้ ประการที่สาม
 ไม่มีใครเชื่อฟังคำสั่งสอนของตน ประการที่สี่ เป็นที่หมิ่นประมาท
 ของเพื่อน แล้วก็ ประการที่ห้า ไม่มีใครประสงค์จะแต่งงานด้วย
 เอาแหละนี้ คราวนี้คนที่เล่นการพนันเหมือนกันนะ ผู้หญิงผู้ชาย
 มันแต่งงานกันได้ ผัวก็เล่นเมียก็เล่น ไม่ดีกันทั้งคู่เลย เห็นบอกว่า
 ซื่อห่วย สามภรรยาเวลาซื้อเบอร์ซื้อห่วยเนียไม่ผิดกันหรอกเพราะ
 มันอยากได้เงินทั้งคู่ เสียหมดเนีย การพนันนั่นแหละ เพื่อนฝูงเขา
 ก็ไม่อยากคบหาสมาคมด้วย ไม่อยากเชื่อถือกันแล้ว ถ้าต้องติเตียน
 ก็ต้องติเตียนเหมือนกันนะ ถ้าเราจะเพิ่มเข้าไปอีก ก็คนที่มั่วแต่
 เล่นไพ่ละ ไม่ทำการงานก็ฉิบหาย

ที่นี้ คนเล่นการพนันนี้มันรวบมือ ไปเล่น ไม่รวบซีแต่ว่ารัฐบาลรวบ
 ไม่รวบมันก็ทะเลาะแย่งเงินกันนะ รัฐบาลจึงว่าไม่มีเงินก็เบิกเอาเงิน
 ที่คลังไปใช้กัน ทำเป็นเล่นนะ มันเสียหาย นี่แหละเล่นการพนัน
 ทำให้เสื่อมเสียหาย ไม่ดีไม่งาม ท่านจึงบอกว่าเป็นทางเสื่อมเสียหาย
 ฉะนั้น พวกเราควรพากันมาศึกษาเรื่องธรรมะที่พระพุทธเจ้าทรง
 ตรัสห้ามเอาไว้ มันเกิดมีเรื่องราวอย่างนี้

บัดนี้ ๔) คบคนชั่วเป็นมิตร ถ้าเราคบคนชั่วเป็นมิตรเนียเป็นเรื่องใหญ่
 ไม่ว่าเราจะเป็นฆราวาสหรือเป็นพระก็แล้วแต่ เราจึงควรรู้จักว่า
 มิตรแท้ มิตรเทียม คนชื่อนั้นเป็นยังไง ถ้าเราไปคบคนชั่วเนียเขา

อยู่ในระดับนี้หมดละ คนชั่วหลงอยู่ในอบายมุขนี้ นักเลงหญิงก็อยู่นั่นละ นักเลงการพนันก็อยู่นั่นละ นักเลงกินสุราก็อยู่ในนั้นละ นักเลงเล่นไพ่เล่นไฮโลอะไรมันอยู่ในนั้นหมด เทียวกลางคืนเก่งก็อยู่ในนั้นละ ชี้แจงการทำงานอะไรต่างๆ มันอยู่ในนั้น เขาเรียกว่า มิตรเทียม

พอเราไปคบคนดีมีเล้ามันก็ชวนเราดีมีเล้า เข้าใจบ่ ไม่ถึงสิบห้าวันหรือหก ไปคบมันเถอะ มันดีมีเล้าทุกวัน มันชวนเราดีมีเล้ามันเป็นอย่างนี้ ถ้ามันเป็นนักเลงหญิง มันก็ชวนเราไปเที่ยวผู้หญิงนั่นละ เพราะเราไปคบมัน เอาละเนี่ย นี่การพนันมันก็ชวนเล่นไพ่เล่นไฮโลอยู่นั่นละ เนอะเราไปคบกับเขา มันก็เป็นอย่างนี้ เทียวกลางคืนก็ไปตะลอนๆ หมดคืนเลยนั่นละ ดูหนังดูลิเกละครกันนั่นละ

ถ้าเราไปคบขโมยนั่นเขาจะชวนเราไปขโมยสิ่งของ มันเป็นอย่างนี้แหละ ถ้าไปคบกับคนคอร์รัปชัน มันก็ชักชวนเราไปคอร์รัปชัน โกงกินเงินคนอื่น เข้าใจบ่ เหมือนกันหมดเลยเนี่ย ถ้าเราไปคบคนชั่วคนผิดศีลธรรมเนี่ยเขาจะพาเราไปทำไม่ดีไม่งามเลย ไปคบกับพวกที่ชอบตีกันอีกนี่นะ ยกพวกตีกันมันก็จะพาไปตี กรู๊ปมันไม่ดี เอ้ามันเป็นอย่างนี้แหละ ถ้าเราไปคบคนเกียจคร้านไม่ทำงานเอา...นี่มันอยู่ในกลุ่มอบายมุขนี้ มันจะพาเราไม่ทำงานมีแต่เทียว มาบ้านก็หารบกวินข้าวกินน้ำอยู่กับพ่อแม่ เข้าใจบ่ ขอเงินพ่อแม่เงินแม่ ไม่ให้ก็ตีฟ่าบ้านใส่ ผิดกันนี้ บางบุคคลก็ประพฤติตน

ไม่ดีไม่ฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่เลย ไปโรงเรียนก็ไม่ไปไม่ศึกษาเล่าเรียน มันเสียหาย ก็เรียกว่าเป็นคนพาลเป็นคนไม่ดี ตกอยู่ในหมู่อบายมุขเป็นสิ่งที่ไม่ดีนะ มิตรเทียมนี้ เข้าใจ

มิตรเทียมมันเหมือนว่า มิตรปอกลอก มิตรดีแต่พูด มิตรหัวประจบ มิตรเห็นแต่ได้ฝ่ายเดียว เวลามีการงานมีเรื่องมันชวนขอเราไปช่วย แต่เวลาเรามีงานขอมันมาช่วยมันไม่มา ระวังให้ดีเถอะนะ พวกนั้นแหละมันปอกลอก ถ้าเป็นมิตรปอกลอกมันจะเอาของเราอย่างเดียว ดีแต่พูด พูดเก่งแต่ชี้เกียจฉี้คร้าน คนหัวประจบ ประจบประแจงเรา จะเอาเงินเราไปจะยืมเงินเราไป ว่าสามวันจะส่งคืนให้ สามเดือนก็ไม่ส่ง เตี้ยมยืมมรธไปมันเอาไปขายระวังให้ดีเถอะ ยืมนาฬิกาไปเดี๋ยวเอาไปขายหายจ้อยเลยนะ ระวังให้ดีเถอะมันเป็นเช่นนั้น แล้วมันประจบประแจงเก่งเขาเรียกว่า หัวประจบ มีแต่เห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว ถ้าจะค้าขายร่วมกันหาเงินร่วมกัน ถ้าได้กำไรสักหมื่นหนึ่งหรือแสนหนึ่งก็แล้วแต่หมื่นหนึ่งมันจะเอาแปดพันแล้วแสนหนึ่งมันจะเอาแปดหมื่นมันให้เราสองหมื่น เห็นแต่ได้ฝ่ายเดียว เข้าใจ ไม่แบ่งครึ่งเลยกำไรของการค้าเนี่ย นั่นแหละมันเห็นแต่ได้ฝ่ายเดียว

เวลาที่มีเรื่องราวอะไร มันเกิดทุกข์ขึ้นมา มันจะมาขอเราชื้อนียให้เราช่วยมันเรื่องนั้นเรื่องนี้ ช่วยเงินไปมันเอาไปเล่นหมอด เล่นบอล หมอดเกลี้ยงเลยนะเล่นการพนัน มาขอเงินแล้วผิดกัน ผัวกับเมียก็แตกกันอยู่เชียงใหม่หลายคู่อยู่เนี่ย ที่เชียงใหม่เล่นฟุตบอลโลก

เป็นสามแสนห้าแสนอะไรกันเนี่ยเขาลงกัน ผิดกันแหละ เกียกกัน
แหละ แยกกันผัวกับเมีย ผิดกันเกิดจากเรื่องเล่นการพนัน มีกัน
มากมายทีเดียวเรื่องมิตรเทียมนะ เราก็ควรพากันศึกษาให้รู้ดี ๆ นะ

ทีนี้ เรามาคิดซิเนี่ย มิตรแท้ นั่นคืออะไร เราจะศึกษาเรื่องมิตรแท้
มิตรแท้คืออะไรมิตรที่เขารักใคร่เรา เขารักเราเหมือนกับตัวของเขาเอง
เขาห่วงเรา ส่วนมิตรเนาะประโยชน์นี่ ถ้าเราทำอะไรไม่ดีนี่เขา
จะห้าม ถ้าเราพูดอะไรไม่ดีเขาก็ห้ามไม่ให้พูด ถ้าเราคิดอะไรไม่ดี
อุดมการณ์ไม่ดีเขาก็ไม่ให้คิด เขาแนะนำประโยชน์ให้เรา เขาแนะนำ
ให้เราทำความดี ทำคุณงามความดีที่ไม่ผิดจากศีลธรรม เขาแนะนำ
ให้เราพูดจาปราศรัยอยู่ในหลักศีลธรรม เขาแนะนำให้เราเป็นคน
ที่คิดดี คิดแต่มีความสุข ไม่มีความเดือดร้อนในการทำ การพูด
การคิด เขาเรียกว่า มิตรเนาะประโยชน์ เนาะประโยชน์นี้ให้ได้
ประโยชน์ไปคบคนดี มิตรแท้เขาก็ปฏิบัติตนเป็นอย่างนี้ เราก็ต้อง
ศึกษาเพื่อให้อ่านและเข้าใจในมิตรแท้

บัดนี้ มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข ก็คือการอยู่กินหลับนอน หากไปบ้าน
เพื่อน เพื่อนจะจัดให้มีอาหารการกิน ให้อยู่กินนอนบ้านเพื่อน
ก็ได้ เวลาขับรถขับเรือเวลาไปไหนไปนี้ เพื่อนขับให้เราก็ได้เราขับ
ให้เพื่อนก็ได้ เพราะเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข เวลาเรามีรถมีเรือก็
เพื่อนยืมไปก็ได้ เขาก็จะรักษาของเพื่อนอย่างดีเลย ให้เขายืมรถ
ไปเขาก็รักษาความปลอดภัยของรถ รักษาความสะอาดเต็มแน่นให้
แล้วก็กำหนดมาส่ง นี่คือเพื่อนที่แท้จริง ถ้ารถเราเสียเราก็ไปเอารถ

เขามาใช้ เข้าใจบ่ ถ้ามีคนละคัน มิตรที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน อยู่กิน
หลับนอนอาหารการกินมียังงี้ก็แบ่งกันกิน เวลาเขาเกิดขัดข้อง
ไม่มีเงินก็เอาเงินให้ไปใช้ แต่ถ้าเราไม่มีเงินเขาก็เอาให้เรามาใช้
มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขก็เป็นอย่างนี้ รักพ่อรักแม่ของเพื่อนเหมือน
พ่อแม่ของตนเอง รักครอบครัวของเพื่อนกับครอบครัวของตนเอง
เหมือนกัน ดูแลซึ่งกันและกัน เวลาเจ็บป่วยก็ไม่ทิ้งกัน เข้าใจบ่
เวลาเจ็บป่วยเกิดขึ้นต้องดูแลซึ่งกันและกัน เราก็ไปดูแลเขาถ้าเขา
เจ็บป่วย แต่บางทีถ้าเพื่อนไม่มีเงินเราก็จ่ายค่ายาให้ เวลาเราป่วย
เขาก็จ่ายค่ายาให้เราได้ เป็นอย่างนี้แหละมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข
เราก็ควรแสวงหาบุคคลที่เป็นมิตรแท้ดังได้กล่าวมา

ถึงแม้ค้าขายอะไรมาเขาก็แบ่งกำไรครึ่งหนึ่ง เข้าใจบ่ สมมุติค้าขายกัน
ได้เงินมา ถ้าต้องไปเมืองนอกค่าเครื่องบินเท่าไหนเหี้ย เราจะคิดค่า
เครื่องบินให้ คนเป็นเพื่อนนะ เขาจะมีความคิดว่าวันนี้คนนี้ไป
ถึงวันหน้าเราไป ราคาเครื่องบินไม่คิดจะเอาหรรอก แสนกว่าบาท
หรือสองแสนเพราะได้เงินมาเยอะแล้ว เขาเรียกว่าเป็นคนที่เป็น
มิตรแท้ ไม่ละทิ้งกันในยามตกทุกข์ได้ยากอะไร ต้องดูแลซึ่งกัน
และกัน เราก็ควรแสวงหาคบมิตรแท้ เขาเรียกสังคมนศาสตร์ เรียน
สังคมนศาสตร์เพื่อให้รู้จักสังคม ถ้าหากเราไม่เรียนเราจะผิดพลาด
ได้ง่าย ผิดพลาดในการคบคนนะเห็นว่าเป็นคนนี้คบไปเลย เราต้อง
ดูคนให้ดีกว่าก่อน แม้ดูว่าดูดีอยู่มันยังพลาดได้ เข้าใจบ่ อย่าง
การค้าขายนี้ ถ้าเราได้เพื่อนแท้ก็จะหมดปัญหา ไม่มีปัญหาอะไร
แต่ถ้ามันไม่เป็นมิตรแท้เนี่ย เมื่อค้าขายกันปีหนึ่ง ปีต่อไปมันหา
โอกาสหักหลังเรา เข้าใจบ่ มันหักหลังคือว่ามันโกงเรา แล้วเป็น
ปัญหาใหญ่แหละเรื่องอย่างนี้ มีกันมากมายเยอะแยะนะ

ถ้าหากคนค้าขายร่วมกันเป็นมิตรแท้ ค้าขายกันอยู่มันซื้อสัตย์ต่อกันตั้งแต่เริ่มแรก เขาซื้อสัตย์ต่อเรา เราก็ซื้อสัตย์ต่อเขาสามสิบปีก็ไม่ทิ้งกัน เข้าใจป่ะ ค้าขายกันกับมิตรแท้ นี่มันเป็นอย่างนี้ เราจะไปเรียนหนังสือ เราจะไปทำงานทุกอย่าง เราควรที่จะแสวงหามิตรแท้ มิตรเทียมนี้ก็รู้จักว่าคนไม่ดี เราก็จะไม่ไปคบหาสมาคม สัมผัสใครใคร่ สนทนากลมเกลียว แต่เมื่อเวลาเราคบกับเขาเราก็พูดคุยกันได้ แต่เราจะไม่ลังคัมกับเค้า แต่ถ้ามิตรแท้เนี่ย เราก็สามารถสนทนากลมเกลียว ไปมาหาสู่สมัครรักใคร่กัน อยู่ด้วยกัน ทำงานร่วมกันไปได้อย่างยืนยาว จนเฒ่าจนแก่ได้ ไม่เป็นไร ไม่มีความเสื่อมเสียหยาอะไร

บัดนี้ พระพุทธเจ้าจึงให้คบมิตรแท้ เข้าใจป่ะ เราควรพากันศึกษาและรู้จักมิตรเทียมว่าเป็นคนไม่ดีเป็นคนพาล พาไปหาผิดตลอดเลยคนพาล เราควรไปคบบัณฑิต คบคนพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตพาไปหาผล คบคนชั่วพาไปให้ตัวยากจน คบคนดีมีศรีแก่ตน ท่านได้เขียนเป็นโคลงๆ ไว้ ควรที่เราจะศึกษา นี่แหละเราอยู่ในโลกนี้เราอยู่คนเดียวไม่ได้ เข้าใจป่ะ ก็ต้องเข้าใจเรื่องนี้ ไปอยู่ประเทศไหนก็อยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องมีเพื่อน แต่การที่จะลังคัมกับเพื่อนนั้นนะเป็นเรื่องใหญ่

พระพุทธเจ้าจึงสอนไว้ในมงคลสูตร อเสวนา จ พาลานํ การไม่คบคนพาลเป็นมงคล ปณฺธิตทนฺนํจ เสวนา การคบบัณฑิตเป็นมงคล อันประเสริฐ เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี บัณฑิตก็คือมิตรแท้

นั่นเอง แต่บัณฑิตจะลืกลับ สอนศีลธรรมลึกซึ่งเข้าไปกว่าเพื่อน
ของเรา เพื่อนก็สอนเรา สมมุติเราจะทำสิ่งไม่ดี เพื่อนก็พูด
เตือนสติให้เราละ มันเป็นอย่างนี้

เหตุฉะนั้น ถึงแม้ว่าเราบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้า
ก็ให้รู้จักการคบหาสมาคม ไม่ใช่จะคบกันไปหมดนะพระ บางทีเขา
บวชปลอมมาเราก็เสียหายไปกับเขา เป็นอสังฆิชาปลอมบวชมา ที่นี้
คนบวชจริงเขาปฏิบัติดีเราก็หาคบผู้ปฏิบัติดีกว่าเรา เราก็คบหา
สมาคมศึกษากับภิกษุองค์นั้น เพื่อท่านจะสอนเรา แนะนำหนทาง
ให้เรา ชักจูงเราไปในทางที่ดี พระพุทธเจ้าก็สอนไว้อย่างนี้ ให้ดูคน
ให้ดูครูบาอาจารย์ ดูผู้พาปฏิบัติผู้นำทาง เข้าใจบ่ คนนำทางไม่ดี
ก็พาหลงไป เข้าใจมั่ว หลงก็มีแต่ทุกข์ซัดถ่วง ในโลกนี้ถ้าเรามี
ความหลงมันก็มีแต่ความทุกข์ทั้งนั้น หลงทางมันยังค้อยยังชั่ว
ค้อยถามคนอื่นเค้าแล้วก็กลับคืนมาได้ง่ายหน่อย แต่ถ้าหลงใจแล้ว
มันคืนยาก เข้าใจบ่ หลงมีตมนอนธการมัวไปหมดเลย หลงใจเนี่ย
ถ้ามันหลงไปจริง มีด กลุ้มใจเลยไม่มีทางออก มันตัดสินใจผิดละ
ซิเนี่ย แล้วก็ไม่มีทางออก เหตุฉะนั้น เราจึงต้องศึกษาเอาไว้
อบายมุขเป็นสิ่งที่สำคัญ ท่านจัดไว้อบายมุข ๔

บัดนี้ อบายมุข ๖ มันมีเพิ่มเติมอบายมุขเป็นเครื่องฉิบหายอีก
อย่างการตีมน้ำเมาเราก็รู้จักแล้ว การตีมน้ำเมาที่มีโทษดังได้กล่าว
มานั้น อย่างที่พวกกลางคีนี่มันมีโทษยังไ้หลงนี่ เทียบกลางคีน
หนึ่ง คนมีทรัพย์สมบัติไม่รักษาทรัพย์สมบัติ สอง ไม่รักษาลูกเมีย

เปรียบเทียบกับผู้ชายไว้นั้นนะ บัดนี้ ข้อที่เพิ่มเติม ๕) ไปเที่ยวดู
การละเล่น รำที่ไหนไปทีนั้น ซอที่ไหนไปทีนั้น เถิดเทิง ที่ไหนไป
ทีนั้น ดิดลิดีเป่าที่ไหนไปทีนั้น มีเพลงที่ไหนไปทีนั้น ถ้าหากเราไป
ทีนั้น ประการแรก ก็เสียเงินทั้งนั้นซิ บัตรหนึ่งเท่าไรรละ ๕๐๐
หรือ ๑,๐๐๐ ขึ้นไป เขาเก็บกันนะทุกวันนี้ตามความนิยมของคน
บัตรไมเคิล แจ็คสันมัน ๓,๕๐๐ นะ ถ้าเราไปดูนักร้องเพลง ไปดู
มันเต้นย็อกๆ แยกๆ ก็เสียหลายตังค์ อยู่นะ ตามราคาค่าบัตร
เข้าชม ประการที่สอง เสียที่ไม่รักษาสุขภาพของตนเอง เข้าใจป้
ไม่ได้หลับได้นอน นี่แหละโทษของมัน

บัดนี้ ประการที่สาม อาจถูกใส่ความได้ คำว่าถูกใส่ความนี้คือ
เหมือนว่าเราไปดีๆ นี่แหละ ไปฟังดนตรีมาหรือไปดูหนังมานี่นะ
เราดีๆ นี่นะแต่เราเดินมาเจอตรงที่เค้าปล้นกัน หรือว่าเขาขโมย
ของกันนี่นะ หรือเขาแย่งกระเป๋า กัน เขาวิ่งหนีเราเดินมาตำรวจก็
มาเจอเราในที่นั้นอยู่พอดี พวกทำผิดกฎหมายเขาวิ่งหนีกันหมดแล้ว
เหตุการณ์ตรงนั้นตำรวจก็สงสัยเราไหม้ย ตำรวจสงสัยว่าคนนี่แหละ
มันอยู่ในแถวนี้ อยู่สถานการณ์ตรงนี้แหละ เขาก็หาเรื่องใส่ความ
แก่เราได้ เพราะเราอยู่ตรงนั้น เราจะมีความลำบาก ไม่ได้ทุกข์ยาก
ลำบาก แต่ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจเขาก็จะนัดเราไปสอบสวนที่ศาล
เข้าใจป้ ไปให้ความ แล้วเขาก็นัดไปแล้วก็นัดไปเรื่อยๆ ทำให้มี
ความลำบากเกิดขึ้นแก่ตน นั่นแหละเที่ยวกลางคืนมีโทษอย่างนี้
ทั้งๆ ที่เราเป็นคนดีนะไปดูหนังดูลิเกดูละคร แต่มาเจอเหตุการณ์
อย่างนี้ ก็เลยถูกชักฟอกซิเนี่ย แล้วก็นัดขึ้นศาลบ่อยๆ ยุ่งละ

ซิเนีย เป็นอย่างนี้แหละ นี่การเที่ยวกลางคืนมันมีโทษอย่างนี้ เราควรศึกษาให้รู้

ในอบายมุข ๖ ก็มีเรื่องการพนันอีก เราก็ได้อธิบายเรื่องการพนันไว้แล้ว แล้วก็มีเรื่องการคบคนชั่วเป็นมิตรเช่นกัน บัดนี้ ข้อที่เพิ่มเติมอีกคือ ๖) ชี้แจงการทำงาน ครั้นตื่นเช้าอยู่ มันก็ว่าเข้าไปไม่ไปทำงาน มันว่ายังเช้าอยู่ ครั้นตื่นสายมันว่าสายแล้วไม่ไปหรือทำงานนะ มันสายแล้ว มันอ้างว่ามันสายมันไม่ไปทำงาน ถ้าหากอากาศร้อนมากมันก็หาว่าอากาศร้อนมาก ไม่ไปทำงานหรือว่ามันร้อน ถ้าหนาวมากมันก็ว่าหนาวมาก มันไม่ไปทำงานหรือ มันหนาวมาก ไม่เอา เวลามันกระหายน้ำ โอ้ยกระหายน้ำไม่ไปทำงานหรือ มันกระหายน้ำ เดียวมันหิวข้าว มันก็อู้หิวข้าว ไม่ได้ไปทำงานหรือมันหิว เนี่ยมันอ้างตั้งทุกอย่าง เขาเรียกว่าคนชี้แจงการทำงาน ไม่ได้ผลละซิเนี่ยงาน ไม่สำเร็จซักอย่างละถ้าอ้างอย่างนี้ เข้าใจป่ะ ทำการทำงานต่างๆ หากอ้างกาลอ้างเวลาอย่างนี้ ก็ทำงานไม่สำเร็จตามประสงค์

บัดนี้ ตรงนี้แหละมีแต่ทางเสื่อมเสียทั้งนั้น มันเป็นอย่างนี้ละทางฉิบหายทั้งนั้น คนจะไม่เจริญรุ่งเรือง จะไม่มั่งมีศรีสุขมีเงินมีทองมีสิ่งมีของ มันเสียหายคือว่าเป็นทางฉิบหาย ทางฉิบหายก็คือไม่ได้มีเงินมีทอง ทุกข์ยากลำบากในชีวิตของเราเนี่ย มันเสียหายเปล่าประโยชน์ เหตุฉะนั้น พวกเราต้องมาศึกษาเรื่องอย่างนี้นะ ดูเอาเองซิ ศึกษาทางกว้างเลย พูดเอาไว้นิดๆ หน่อยๆ เราก็ต้องมา

ขยายเอา เข้าใจป้ มาขยายว่ามันเป็นอย่างนี้ๆ มันจะรวมอยู่ใน
เรื่องทางเสื่อมเสียหายหมด

คำว่า “อบายมุข” อบาย แปลว่า ไม่สบาย มุข แปลว่า ประตู่
หรือทวาร อบายมุข จึงแปลว่าทวารที่ไม่สบาย ถ้าบุคคลใด
เปิดประตู่นี้เข้าไป บุคคลนั้นจะไม่สบาย จะฉิบหาย จะเสื่อมเสีย
ถ้าบุคคลใดหลงเข้าไปในคาสีโนก็จะเป็นทางให้เสื่อมเสียกิจการ
งาน การเดินเข้าไปประตู่นี้ก็คือ ไปคบหาสมาคมไปมาหาสู่
สิ่งเหล่านี้ ก็จะไม่แปลว่าเราเข้าไปผิดประตู่แล้ว มุขแปลว่าปาก
แปลว่าประตู่ แปลว่าทวาร คราวนี้ถ้าเราเดินเข้าไปเหมือนเรา
เดินทางผิด เข้าใจป้ ถ้าเราเดินทางผิดจะไปเมืองโน้นเมืองนี้ มันผิด
ตลอด เข้าใจมัย มันก็เกิดทุกข์ จะเกิดทุกข์ตลอดเลย ถ้าเราไป
ในทางที่ผิด เราก็ควรที่จะศึกษา มันเป็นเรื่องใหญ่เราก็เลยอยาก
ให้ศึกษากันเรื่องอย่างนี้ มันเป็นเรื่องใหญ่ในการที่เราสังคมอยู่
ในโลก ถ้าหากเราศึกษาเรื่องนี้เข้าใจ เราจะได้เข้าสังคมที่ถูกต้อง
ในชีวิตของเรา เราจะได้เจริญ จะไม่ไปในทางเสื่อมเสียหาย
ในชีวิต เหตุฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ในการเข้าสังคม เรื่องใหญ่
การเข้าสังคม จะไปอยู่ประเทศไหนก็ต้องมีเพื่อน อยู่คนเดียว
ไม่ได้ ก็ต้องหัดเป็นคนฉลาดนะ จะได้เข้าใจ

ที่นี้ มิตรแท้มิตรเทียมนี้เป็นตัวสำคัญ เหตุฉะนั้น พวกเราก็เลย
เรียนสูงขึ้นไปลึกกลับกว่านี้ ลึกกลับกว่ามิตรแท้ก็คือใคร เขาเรียก
วิสาสะ เข้าใจป้ ทางธรรมะเรียก วิสาสะ คำว่า วิสาสะนี้

รักมากกว่าห่วงใยมากกว่ามิตรแท้ มิตรแท้ที่ว่าดีแล้ว ควรคบแต่
 วิชาสะนั้นจะลึกซึ้งมาก คำว่าร่วมทุกข์ร่วมสุขซึ่งกันและกันนี้
 วิชาสะนี่เขาจะลึกซึ้ง สมมุติสิ่งของต่างๆ นี่ เครื่องใช้ ร่วมทุกข์
 ร่วมสุขกันใช้เหมือนอย่างเดียวกันเลย อย่างรถนี่นะ ถ้าเรามีรถ
 เวลารถเขาเสียเอารถเราไปใช้สบายเลย วิชาสะนี่ ลึก ลึกมาก
 ถ้าไปเที่ยวด้วยกันละนี้ เที่ยวด้วยกันแล้วไปถึงบ้าน สมมุติว่าเรามี
 ชุดเครื่องนุ่งห่ม มันทัวเท่ากันนี้ สูงเท่ากันตัวใหญ่ๆ เท่าๆ กัน
 เสื้อผ้าก็ดี นาฬิกาก็ดีของใช้ต่างๆ ที่มีอยู่ในบ้าน มาแบ่งเอากางเกง
 ของเรารีดไว้ดีๆ นุ่งเอาเสื้อผ้าเราดีๆ นาฬิกาของเราเนี่ยเอามาแขวน
 ราคาแพงก็เอาไปใส่ มีเงินอยู่ในกระเป๋าหลายพันหลายหมื่น หลาย
 พันบาทก็เอา...เงินไม่มีก็เอาไปใช้เลยนี่ มันจะเอาไปใช้เลยเข้าใจ

วิชาสะลึกลับนะ วิชาสะนี่ มันอยู่กินเท่าๆ กันเลยเนี่ย บัดนี้เพื่อน
 เอาของไปนี่ สิ่งของต่างๆ ของใช้ต่างๆ ที่เราซื้อมาใหม่ๆ บางที
 เขาเอาไปใช้เลย เข้าใจป่ะ วิชาสะ มันเป็นอย่างนี้ สมมุติเรา
 ซื้อของมาจะมาใช้เนี่ย ของใช้ราคาแพงอยู่หลายตัวตั้งคို့อยู่ แต่มัน
 มาเห็น บ่ทันได้ซื้อ อยู่ที่บ้านบ่มี เอ้า...มันเอาไปเลยนั่น ไม่ต้อง
 ไปซื้อใหม่ เข้าใจป่ะ วิชาสะ เมื่อเราเห็นเพื่อนวิชาสะเอาไปใช้
 เราก็ก็นึกถึงกัน เข้าใจมั๊ย เหมือนตนเองได้ใช้นั้นแหละ เครื่องใช้
 ทุกอย่างอาหารการกินมันเป็นอย่างนั้น นาฬิกาบางทีบอกเอาไปใส่
 เลยหายจ้อยเลย นาฬิกานี้ซื้อมาแพงๆ ก็จะภูมิใจว่าเพื่อนตนเอง
 เอาไปใส่ เข้าใจป่ะ วิชาสะเนี่ย เมื่อเวลาเราไปบ้านของเพื่อน
 ก็เหมือนกัน เราไปเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม มันซื้อมาไว้ตัวสวยๆ เราก็ก็นึกถึงกัน

เอาไปนั่งเลย โยมนะ เลื้อยก็เอาไปใส่เลย นาฬิกา ก็ใส่ด้วยกัน
เงินมีก็เอามาใช้เลย เพื่อนจะไม่เสียใจ เขาเรียก วิสาสะ เขามี
ความดีใจเหมือนตนเองใส่ เข้าใจป่ะ ถ้าอาหารการกินก็เหมือนกัน
ถ้าอาหารที่เราซื้อมาใหม่ๆ นะภัตตาหารดีๆอร่อยๆ เสร็จกลับบ้าน
จะเอาไปกินบ้านนะ เพื่อนต้องเอาไปกินก็จะไม่โกรธนะ ก็ไป
หาใหม่ พังเข้าใจมัย วิสาสะนี่ ลีกลับนะโยม วิสาสะนี่ เค้กรัก
เพื่อนเหมือนตัวเองเลย รักกันเหมือนกับคนรักกันมาก กอดคอก
กันตายเลย เข้าใจป่ะ นี่วิสาสะเป็นอย่างนี้

บัดนี้ คนวิสาสะนี่ เขารักครอบครัวพ่อแม่ของเพื่อนนี้ เหมือน
พ่อแม่ของตนเองเลย ดูแลอย่างพ่อแม่ตนเองนะ เพื่อนก็รัก
ครอบครัวของเราเหมือนครอบครัวของเขา เขาจะดูแลอย่างดีเลย
เวลาเจ็บป่วยนี้ ดูแลกันอย่างเข้มงวดเลยทีเดียว เงินทองคำค่า
อะไรจ่ายให้กันได้เลย ไม่เป็นไร เขาเห็นรถใหม่ๆ นี่จะก็เอาไป
ใช้ได้ เพื่อนเอาไปใช้ได้ เราไปบ้านเพื่อนเอารถเพื่อนไปใช้เลย
เพราะมันขับคล่อง ฝ่ายเพื่อนก็ดีใจเหมือนกัน เพื่อนเอารถไปได้
เหมือนกับอยู่กับตัวเองนะ ดีใจเหมือนกัน รถนี่นะของทุกสิ่ง
ทุกอย่าง เข้าใจป่ะ วิสาสะ ลีกลับมากเลย ล้วงกระเป๋ากันได้หมดนะ
เงิน ไม่มีปัญหาทั้งนั้น

ทีนี้ถ้าเป็นพระ ถ้าไม่ใช่วิสาสะกัน เขาให้ถ้อยคำก็ถ้อยไว้นั้น
อย่าไปเปิดยาม เวลาบวชนี้อย่าไปเปิดยามเพื่อน เพื่อนด้วยกันนี่
แหละแต่ไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของอย่าไปเปิดนะ อย่าไปเปิด ห้าม

พระพุทธรเจ้าห้าม ยังไม่ได้เป็นวิสาสะ ถ้าเพื่อนบอกว่าเปิดเอาของ อยู่ในย่ามมาให้ด้วย เปิดได้ ถ้าไม่ได้บอกอย่าไปลักเปิด มักคั่นกัน ก็อย่าไปเปิด เป็นปรับให้ศีลชาติไปข้อหนึ่งอีก เพราะไม่ได้รับอนุญาต เสียมารยาทด้วย เหมือนเราไปรับจดหมายมา เราไปเปิดอ่านก่อนเจ้าของ เข้าใจป่ะ เขาเรียกว่าเสียมารยาท ผิด เขาปรับลงโทษได้

เหตุฉะนั้น ถ้าหากว่าเป็นวิสาสะนี้ เราอย่าเผลอวางไว้ เราเอาของวางไว้ เขาเปิดได้เลยเข้าใจป่ะ มันไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของก่อน เปิดย่ามไปเห็นของอะไรแล้วมันขนเอาไปหมดเลย เอาไปใส่ย่ามมันสะพาย กลับวัดไปเลย ถ้าเรามีจีวรมาใหม่ๆ ย้อมมาใหม่ๆ ซักตากแดดนึ่ง ฝัาอยู่ สวยเพ็งเพ้งมาใหม่ๆ ถ้ามันมาจากวัดอื่น เขาเป็นวิสาสะกัน มันเป็นเพื่อนกันจริงๆ มาเห็นจีวรนี้ ถามว่าจีวรนี้เป็นของใคร จีวรผมกำลังนึ่งฝัาอยู่ กำลังตากแดดใกล้จะแห้ง โอ้ยของผมนะ จีวรเก่าแล้วนี่ มันก็เอาจีวรเราคลุมกลับวัดมันเลย เจ้าของบ่ได้คลุมเลยนั่น แล้วก็ไม่โกรธ เข้าใจป่ะ ไม่โกรธเกลียดกันนะ วิสาสะ ลึกกลับเลยที่เดียว ยอมตายแทนกันได้ ถ้าคนใดมาโจมตีเพื่อน มาว่าเพื่อนเค้าจะต่อต้าน อย่าพูดให้ร้ายเพื่อนนะ เขาจะต่อต้านเลยว่าเป็นคนดี เขาไม่ให้คนอื่นโจมตีเพื่อนของเค้า ไปดูถูกเพื่อนเค้าไม่ได้ เค้าหวงขนาดนั้นเลย เขาเรียกว่า วิสาสะ เป็นอย่างนี้ ให้จำไว้อย่างนี้

บัดนี้ เวลาเราเข้าสังคมกับเพื่อนกับฝูง อีกเรื่องหนึ่งก็คือ การปิดความลับของเพื่อน เปิดความลับของตนเองให้เพื่อนฟังได้ ข้อนี้ควรที่จะสนใจพิจารณาให้เข้าใจในเรื่องการคบเพื่อนนี้ คำว่า ปิดความลับของเพื่อน สมมุติเพื่อนมีเงินเข้าใจบ่ เพื่อนมีเงินมีทองหรือเพื่อนไม่มีเงิน ถ้าคนอื่นถามว่าคนนี้มีเงินมั๊ย เพื่อนเขาจะปิดความลับไว้เขาไม่เปิดเผย เขามีทางหลีกเลี่ยง มีแต่มีพอใช้เท่านั้นแหละ แต่เขามีล้านๆ นะหลายร้อยล้านพันล้านก็แล้วแต่ แม้ว่าจะมีเงินมาก เงินบริษัทหรือเงินร่วมกัน เขาก็มีความหลีกเลี่ยงการจะพูด เขากับเพื่อนเขา เขาปิดความลับกัน ถ้าเพื่อนไม่มีเงิน เขาก็ไม่บอก ก็ว่าเขามีแต่ว่ามันไม่มีพอสักที มีหลายแสนล้านแล้ว เขาก็ว่ามันไม่มีเงินมากเท่าไร เขาจะปิดความลับไว้ เปิดความลับของตนเองให้เพื่อนฟังคืออะไร คือเรามีเงินก็บอกเพื่อนคนนั้นได้ เพื่อนก็จะปิดความลับไว้เหมือนกัน ถ้าเราทุกข์จน มันก็ปิดไว้ให้กัน ตัวนี้สำคัญที่สุดนะ เวลาทำการค้าขายเวลาอยู่ในสังคมเราจะเอาไปใช้ สมมุติเราเป็นเพื่อนกันอยู่สองคน อีกหมู่หนึ่งเป็นเพื่อนกันอีกสี่ห้าคน แล้วไปกลุ่มเดียวกันเป็นกลุ่มนะ กลุ่มนักศึกษาหรือว่ากลุ่มพ่อค้าด้วยกัน เขาจะปิดความลับให้เพื่อน ก็ค้าขายกับเขาสองคนนี่ เค้าจะปิดความลับกันดี เพื่อนเขาแท้ๆ ไปค้าขายกันร่วมหมู่อีกสิบคนยี่สิบคนเขาจะปิดตรงนั้นไว้ เขาไม่ให้รู้ว่าสองคนนี้มีเงินยังไ้ สองคนนี้เขาปิดความลับกันเอง

เหตุฉะนั้น การเป็นวิสาสะจึงเป็นหลักสำคัญที่สุด เป็นพระเขาก็เปิดยามไ้ ถ้าอย่างมาที่กุฏิเรานี่เขาจะขอผ้าขอร่มนี้ เขาก็ขอเอาไป

ที่กุฏิเขามันไม่มี ของพวกนี้มันถือเอาไปเลย เอาขึ้นรถมันไปเลย วิสาสะ จะเอาอะไรนี่ ที่กุฏิมี จะเอาไปสักตัวเอาไปเลย เขาก็ไม่เสียใจเพราะเพื่อน ได้เห็นเพื่อนใช้เห็นเพื่อนสบายใจสุขใจ เข้าใจไป มันไม่ทุกข์ใจ เขาเรียกวิสาสะ ถ้าเรามีวิสาสะอย่างนั้น อยู่ด้วยกันนะ เรื่องเงินเรื่องทองเรื่องสิ่งเรื่องของเรื่องอะไรใช้สอย ร่วมกัน ทั้งรถทั้งเรือทั้งเครื่องใช้ต่างๆ นี่หมดห่วง ถ้าเอาเงิน ให้มัน มันเอาเงินไปเมืองนอกมันก็ไม่ทิ้งเงินเรา เข้าใจไป จะส่งเงิน เขาหลายแสนล้านดอลลาร์ไปเมืองนอกมันก็ไม่โกง วิสาสะ เราก็ไม่โกงเค้า เค้าก็ไม่โกงเรา คนเรานี้อยู่กันจนเฒ่าจนแก่ นั่นแหละ ไม่เป็นอะไร นั่นแหละหายากรึบนี้ ของดีมันหายาก ค่อยๆ หาไป มันจะไปเจอกันนะ คนซื่อสัตย์ต่อกัน ตรงนี้แหละการคบหาสมาคม ต่อกันนั้น จึงเป็นสิ่งที่เราทุกคนควรศึกษา

อบายมุข ๔ คือ ๑) อิตถิธุดตะ - เป็นนักเลงหญิง นักเที่ยวผู้หญิง ๒) สุราธุดตะ - เป็นนักเลงสุรา นักดื่ม ๓) อักขธุดตะ - เป็นนักการพนัน และ ๔) ปาปมิตตะ - คบคนชั่ว

อบายมุข ๖ คือ ๑) ติดสุราและของมีนเมา ๒) ชอบเที่ยวกลางคืน ๓) ชอบเที่ยวดูการละเล่น ๔) ติดการพนัน ๕) คบคนชั่ว และ ๖) เกียจคร้านการงาน

พวกเราคณะศิษย์ผู้จัดทำหนังสือเล่มนี้รู้สึกซาบซึ้งเป็นที่สุดในความเมตตากรุณาของพระเดชพระคุณท่านพระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป ที่ท่านอุทิศส่่าให้ได้เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และเวลาอันมีค่าในการเรียบเรียงเนื้อหาจากกัณฑ์เทศน์ของท่านในเรื่องอริยทรัพย์ ๗ ประการนี้ เพื่อให้หนังสือเล่มนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ได้ในที่สุด

“และต้องขอขอบคุณกลุ่มธรรมญาณและพนักงานต้อนรับ บริษัทการบินไทย และผู้ร่วมบุญทุกท่านที่ได้รวบรวมปัจจัยที่เกิดจากพลังศรัทธาในท่านพระอาจารย์เปลี่ยน ทำให้พวกเราสามารถพิมพ์หนังสือเล่มนี้ได้เป็นจำนวนมาก เพื่อแจกจ่ายเป็นธรรมทาน แก่สาธุชนผู้สนใจ”

รายนามผู้มีจิตศรัทธาพิมพ์หนังสืออริยทรัพย์ ๗ อย่าง